

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ภาคิน เศรษฐภักดี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2560

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ภาคิน เศรษฐภักดี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2560

THE OPERATING SYSTEM OF CARING AND SUPPORTING THE STUDENTS
IN SCHOOLS UNDER KHON KAEN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE OFFICE AREA 2

PAKIN SRETTAPUGDEE

THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2017

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณา
สารนิพนธ์ของ นายภาคิน เศรษฐภูภักดี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้

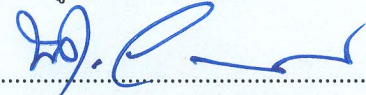
คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ดร.)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.ศุภกานต์ ประเสริฐรัตน์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

.....ประธาน
(พระครูธรรมภักดิ์, ดร.)

.....กรรมการ
(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ดร.)

.....กรรมการ
(ดร.ศุภกานต์ ประเสริฐรัตน์)

.....กรรมการ
(ผศ.ดร.วิฑูล ทาชา)

.....กรรมการ
(ดร.พรสมบัติ ศรีไสย)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ดร.)

วันที่ 9 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2560

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	: การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
ชื่อนักศึกษา	: ภาคิน เศรษฐภักดี
ชื่อปริญญา	: ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, ศษ.ม.
สาขาวิชา	: การบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	: 2560
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	: พระครูสุธีจรรย์วัฒน์, ดร.
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร. ศุภกานต์ ประเสริฐรัตน์

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ รวมทั้งเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติในโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คนโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA: F-test)

ผลการวิจัยพบว่า: ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.74, 3.21 และ 2.77 ตามลำดับ)

เมื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียน ในแต่ละด้านจำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การดำเนินงาน, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ABSTRACT

Thematic Paper Topic	: The Operating System of Caring and Supporting the Students in Schools Under Khon Kaen Primary Educational Service Office Area 2
Student's Name	: Pakin Srettapugdee
Degree Sought	: Master of Education (M.Ed.)
Program	: Educational Administration
Anno Domini	: 2017
Advisor	: Phrakrusuteejariyawat, Dr.
Co-Advisor	: Dr. Suphakant Prasertratana

The objectives of this survey research were to study level of operating system about caring and supporting the students, Education Schools Office, Khon Kaen District Area 2 in 5 aspects namely knowing students individually, screening students, supporting students, protecting and solving problems, and forwarding. to compare level of operating system about caring and supporting the students in schools in 5 aspects classified by status and sizes of schools. The sample was 327 people. A Likert scale questionnaire with reliability value at 0.96 was used to collect data. The computer packaged program was used in analyzing data. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent variables), one way ANOVA (F-test).

The results of research were found that: schools under Khon Kaen primary educational service office area 2 had moderate level of operating system about caring and supporting the students in aspects of screening students, supporting students and forwarding ($\bar{x}$ =2.74, 3.21 and 2.77 respectively). Comparing level of operating system about caring and supporting the students classified by status found that no different, comparing classified by sizes of schools found that aspect of screening and protecting and solving problems were statistically different at 0.01.

Keywords: Operating, System, Caring and Supporting

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก พระครูสุธีจริยวัฒน์,ดร. และ ดร. ศุภกานต์ ประเสริฐรัตนะ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น รวมทั้งคณาจารย์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญ อันประกอบด้วย ดร. ศิริกุล นามศิริ ดร. วรเดช เศรษฐภักดี และ ดร. ภัทรา มุลน้อย ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม จนเป็นเครื่องมือมาตรฐาน สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกประการ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่ให้ความร่วมมือ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาตลอดมา คุณงามความดี ประโยชน์ และคุณค่าทั้งหมดอันพึงมีพึงได้จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็น เครื่องสักการบูชาพระคุณบิดา มารดา บูรพาจารย์ และบุพการีอื่น ที่ได้ช่วยให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ภาคิน เศรษฐภักดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.4 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.7 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารของสถานศึกษา	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	14
2.3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	17
2.4 สภาพบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2...	39
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
3 วิธีดำเนินการวิจัย	54
3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	54
3.2 ระเบียบวิธีวิจัย	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	60
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	77
5.1 สรุปผลการวิจัย	77

สารบัญ (ต่อ)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย	80
5.3 ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	98
ภาคผนวก ข หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ	100
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	104
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	107
ภาคผนวก จ แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	113
ภาคผนวก ฉ คำอำนาจจำแนกรายชื่อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	118
ประวัติผู้วิจัย	121

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แนวทางการคัดกรองนักเรียน	26
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
4.1 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน	60
4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม	61
4.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม จำแนกตามสถานภาพ	62
4.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน	62
4.5 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล	63
4.6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามสถานภาพ	64
4.7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล จำแนกตามขนาดโรงเรียน	65
4.8 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน	66
4.9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน	67
4.11 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้วยวิธีการของ Scheffe'	68
4.12 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน	69
4.13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ	70
4.14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน	70
4.15 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้วยวิธีการของ Scheffe	71
4.16 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	72
4.17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกตามสถานภาพ	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.18	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาจำแนกตามขนาดโรงเรียน	73
4.19	ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ	74
4.20	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ จำแนกตามสถานภาพ	75
4.21	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ จำแนกตามขนาดโรงเรียน	76
4.22	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้วยวิธีการของ Scheffe	76

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
2.1	กระบวนการในการคัดกรองนักเรียน	25

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาให้นักเรียนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม หรืออื่น ๆ ผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากร ครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งดงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป (กรมสุขภาพจิต, 2546, หน้า 1)

รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2550 แก้ไขเพิ่มเติม โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 มาตรา 49 กำหนดไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่ต้องเก็บค่าใช้จ่าย” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550, หน้า 13) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาตามตามมาตรา 6 ไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 3)

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 63 กำหนดไว้ว่า “โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง” (พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก, 2546, หน้า 22)

ตามหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดเป้าหมายและทิศทางการปฏิรูปการศึกษา กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม โดยมีหลักการสำคัญของการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุก

คนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ (โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย, 2556, หน้า 2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนเน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาป้องกันแก้ไขปัญหาและคุ้มครองสิทธิเด็กโดยให้สถานศึกษาดำเนินการตามแนวทางเพราะสภาพสังคมปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจการเมืองวัฒนธรรม และความเจริญของเทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลต่อการเกิดปัญหาในด้านสังคมปัจจุบันจึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องหาแนวทาง นำเทคนิควิธีการต่าง ๆ มาพัฒนาครูเพื่อที่จะสามารถดำเนินการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 2-16)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัด 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านฝาง อำเภอเปือยน้อย อำเภอบ้านแฮด อำเภอเมืองจตุรพักตรพิมาน อำเภอชนบท และอำเภอโคกโพธิ์ไชย มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 210 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 21,685 คน จำนวนบุคลากร รวม 2,014 คน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2559) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีนโยบายส่งเสริมการเข้าถึงโอกาสความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งการเฝ้าระวังการออกกลางคัน การศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน รวมทั้งผู้พิการและด้อยโอกาส ในหลายรูปแบบ ให้เข้าถึงบริการทางการศึกษา นอกจากนี้ ยังจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การให้ทุนการศึกษานักเรียนที่ยากจนและด้อยโอกาสแต่ยังมีประชากรวัยเรียน ผู้ด้อยโอกาสบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษา และการออกกลางคันของประชากรวัยเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงจัดให้มีระบบการทำทะเบียนข้อมูลประวัติผู้เรียนและผู้ปกครองให้เป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและช่วยแก้ไข ปัญหา ที่ตัวผู้เรียนและครอบครัวเป็นรายบุคคลได้ เช่น ครอบครัวที่ประสบเหตุภัยแล้ง อุทกภัยต่าง ๆ และรวบรวมเป็นข้อมูลในภาพรวมของหน่วยงานระดับพื้นที่ในการให้ความช่วยเหลือ บรรเทาปัญหาในรูปแบบที่เหมาะสมต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2, 2559, หน้า 16-26)

ดังนั้น ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นกระบวนการหลักที่มีความสำคัญในการสร้างเยาวชนให้เติบโตตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหัวใจหลักสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552, หน้า 13)

ด้วยความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการการศึกษาเห็นว่า หากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้วจะมีผลให้งานดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียนและชุมชน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการวิจัย การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณการศึกษาขอนแก่น เขต 2 ซึ่งผลที่ได้จากการทำวิจัยจะช่วยให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 อยู่ในระดับใด

1.2.2 บุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ เมื่อจำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างกันหรือไม่

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนทั้ง 5 ด้านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติในโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

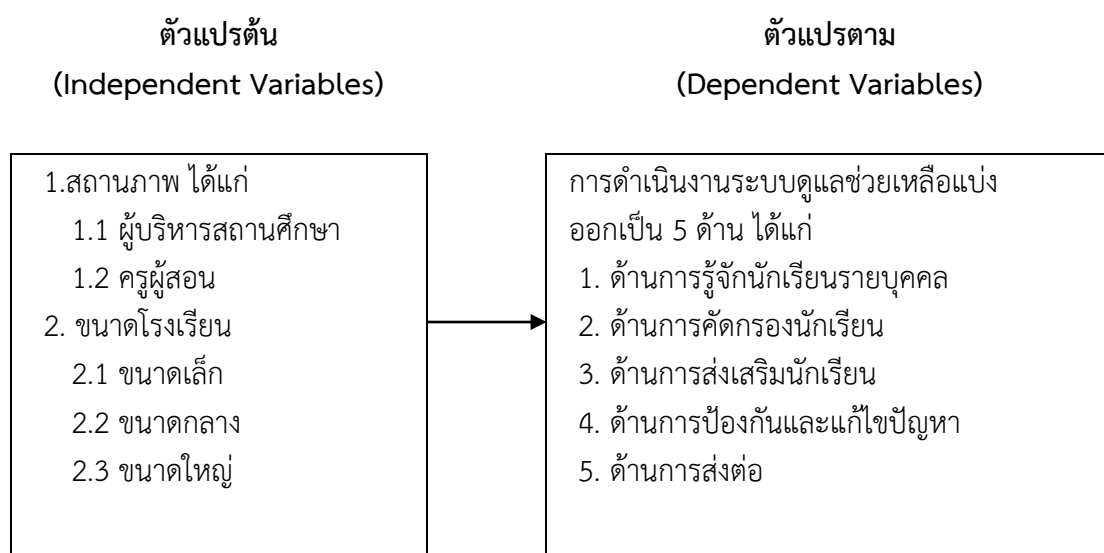
จากผลการวิจัยของอะหมัด หลีสันมะหมัด (2557, หน้า 88-89) ได้ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพระดับการปฏิบัติต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นการวิจัยนี้จึงตั้งสมมติฐานว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ ของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เมื่อจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างกัน

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของกรมส่งเสริมสุขภาพจิตร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ มาเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ดังรายละเอียดในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา นำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนส่งเสริมสนับสนุนและแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

1.6.2 เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

1.6.3 เป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนส่งเสริมสนับสนุนและแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

1.6.4 เป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

1.6.5 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

1.7 ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมุ่งศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.7.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ

1.7.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทั้งหมด 2,014 คน มีโรงเรียนทั้งหมดจำนวน 210 แห่ง แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 276 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,738 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2, 2559, หน้า 9-10)

1.7.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2559

1.7.4 ขอบเขตด้านตัวแปร/เนื้อหา

ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ สถานภาพและขนาดโรงเรียน

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. ด้านการส่งต่อ

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการส่งต่อ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองหรือบุคคลภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ประกอบไปด้วยขั้นตอน 5 ด้าน คือ

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน ในด้านการเรียน ได้แก่ ความสามารถทางการเรียน ด้านสุขภาพ ได้แก่ การจัดทำบันทึกการตรวจสุขภาพ ด้านครอบครัว ได้แก่ การจัดทำข้อมูลฐานะทางเศรษฐกิจ และการคุ้มครองนักเรียน ด้านสังคม ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางสังคม ความมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ด้านพฤติกรรมของนักเรียน ได้แก่ การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านยาเสพติด เพศสัมพันธ์ และความปลอดภัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์คัดกรองนักเรียนในการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การนำข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนมาพิจารณาเป็นรายบุคคล เพื่อจำแนกนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา โดยมีเกณฑ์การพิจารณาอันได้แก่ ความชัดเจนของการจัดทำเกณฑ์การแบ่งกลุ่มและการมีส่วนร่วมของคณะครูและผู้บริหาร มีตัวชี้วัดที่ชัดเจน รวมทั้งแบบประเมินพฤติกรรมมีคุณภาพ สามารถวัดได้และเหมาะสม ข้อมูลการคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากหลายด้าน และมีการเก็บรักษาเป็นความลับ เพื่อช่วยให้สามารถให้การแนะนำช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนทั้งในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นให้สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สำหรับนักเรียนกลุ่มปกติต้องพัฒนาให้ดีขึ้นและป้องกันไม่ให้เกิดเป็นกลุ่มเสี่ยง ส่วนกลุ่มเสี่ยงต้องจัดกิจกรรมเพื่อไม่ให้นักเรียนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีปัญหาในอนาคต

การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ตลอดจนการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมต่าง เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน โดยเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับปัญหาบุคลิกลักษณะและสภาพแวดล้อมของนักเรียนแต่ละคน

การส่งต่อ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหารุนแรงที่ ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้โดยลำพังจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น งานแนะแนว นักสังคมสงเคราะห์

บุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การแบ่งประเภทของโรงเรียนโดยยึดจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนด โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาดดังนี้จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 หมายถึง เขตพื้นที่ที่จัดการศึกษาในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งครอบคลุมพื้นที่ใน 6 อำเภอ ของจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย อำเภอบ้านไผ่ อำเภอเปือยน้อย อำเภอบ้านแฮด อำเภอมัญจาคีรี อำเภอชนบท และอำเภอโคกโพธิ์ไชย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารของสถานศึกษา
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
- 2.4 สภาพบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารของสถานศึกษา

2.1.1 แนวคิด หลักในการบริหารสถานศึกษา

มีผู้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ต่าง ๆ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531, หน้า 6-7) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับแนวคิดหลักในการบริหารโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. โรงเรียน เป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด และผลการจัดการประถมศึกษาจะเป็นเช่นใดนั้น ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของสถานศึกษา
2. ภารกิจหลัก ของโรงเรียน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นั่นคือคุณภาพที่พึงประสงค์ทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกกลุ่มประสบการณ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสุขภาพอนามัยที่ดี
3. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษามีหลายอย่าง เช่น ระบบการบริหาร ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียน
4. การที่ผู้บริหารโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานได้นั้น ย่อมต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ คุณธรรม และคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ คือ ผู้บริหารที่สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนจนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้
5. การบริหารโรงเรียนจะบรรลุผลสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตรได้ดั่งนั้นย่อมต้องอาศัยการบริหารงานอย่างน้อย 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียนงานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
6. ทรัพยากรในการบริหารโรงเรียนทั้ง 4 อย่าง คือ บุคลากร เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และระบบการจัดการนั้น ทรัพยากรด้านบุคลากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดดั่งนั้น ในการบริหารโรงเรียนจึง

จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่องานและต่อบุคลากรไปพร้อม ๆ กัน นั่นคือ ทำอย่างไรจึงจะได้งานและให้บุคคลที่ทำงานทำงานอย่างมีความสุข

7. การบริหารงานทั้ง 6 งานของโรงเรียนจะเป็นไปได้ย่อมต้องอาศัยกระบวนการบริหารอย่างน้อย 4 ขั้นตอน คือ

- 7.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน
- 7.2 การวางแผน
- 7.3 การดำเนินการตามแผน (การกำกับ ติดตาม และนิเทศ ฯลฯ)
- 7.4 การประเมินผล

8. การบริหารงานในโรงเรียนจะเป็นไปได้โดยราบรื่นและได้ผลดียิ่งขึ้น ถ้าผู้บริหารโรงเรียนได้ใช้แนวทางและเทคนิควิธีการต่าง ๆ ประกอบ เช่น

- 8.1 การบริหารโดยยึดผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนเป็นสำคัญ
- 8.2 การบริหารโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วม เช่น การใช้กระบวนการกลุ่ม การให้กลุ่มมีโอกาสแก้ปัญหาหรือปรับปรุงงานในหน้าที่ความรับผิดชอบด้วยตัวเอง ฯลฯ
- 8.3 การตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีระบบ
- 8.4 มนุษย์สัมพันธ์ในโรงเรียน
- 8.5 ภาวะผู้นำในโรงเรียน

9. ทักษะในการบริหารประกอบด้วย ทักษะด้านเทคนิควิธี ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านความคิดรวบยอดของหน่วยงาน

กำพล ฤทธิรักษา (2545, หน้า 13) ได้สรุปว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ชุมชนและสังคมร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการ เพื่อให้ภารกิจของสถานศึกษา ที่รับผิดชอบประสบผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ

เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2546, หน้า 8) ได้สรุปว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารการศึกษาของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่จะส่งเสริมให้การบริหารงานสถานศึกษา เกิดสัมฤทธิ์ผล มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ส่วนสำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานธุรการ การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารอาคารสถานที่ และบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน

วรุณยุพา วิโนทพรรษ์ (2546, หน้า 10) ได้สรุปว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้บริหารร่วมกับผู้เกี่ยวข้องดำเนินการเกี่ยวกับการให้การศึกษาแก่เยาวชนและผู้สนใจในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษา โดยใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพและดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

ภคินี ดอกไม้งาม (2546, หน้า 31) ได้ให้ความหมายว่าการบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่จัดกิจกรรมทางการศึกษาเพื่อสมาชิกในสังคมและประเทศและช่วยพัฒนาบุคลิกภาพทั้งสติปัญญาร่างกายและจิตใจให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดีและมีความสุขในชีวิตตามสมควรแก่สภาพของตน

มนิรัตน์ ภิญโญภาพสกุล (2549, หน้า 13) ได้สรุปว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารของสถานศึกษา ที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่มีความร่วมมือของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยมีการวางแผนการวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมและการจัดการเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษา

ทรงวิทย์ ชูวงศ์ (2550, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการของกลุ่มบุคคลในการบริหารจัดการในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและ การบริหารทั่วไป โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการตรวจสอบถ่วงดุล เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาคน (นักเรียน) ให้มีคุณภาพ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บังอร จันกรม (2552, หน้า 26) ได้สรุปความหมายของคำว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ร่วมกันปฏิบัติ เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการทำงานให้ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้ ประกอบด้วย การบริหาร 4 ด้าน คือการบริหารงาน วิชาการ การบริหารงานงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้เพื่อการ พัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและผลผลิตของโรงเรียน คือนักเรียนที่สำเร็จออกไปให้เป็นที่ยอมรับ จากภายนอกและภายในอย่างแท้จริง

สมคิด มาวงค์ (2554, หน้า 11) ได้สรุปว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกด้าน ที่เกิดจากบุคลากรหลาย ๆ คน ร่วมมือกันบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยวิธีการจัดการองค์การที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาหรือหน่วยงานแต่ละแห่ง

จากที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหลายฝ่าย ร่วมมือกันดำเนินการจัดกิจกรรมโดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษา มากที่สุด

2.1.2 ความสำคัญและความจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา

พนัส หันนาคินทร์ (2529, หน้า 25) ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ไว้ว่าเป็นภารกิจของผู้บริหารเพื่อให้งานบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ทั้งยังข้อสังเกตว่าการบริหารสถานศึกษา มุ่งหวังที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพ

สมคิด บางโม (2544, หน้า 153) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่าการบริหารสถานศึกษา เป็นแหล่งพัฒนาประชากรของประเทศสำคัญยิ่ง เนื่องมาจากว่าสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่ใช้ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์จำนวนมาก เพื่อใช้ในการพัฒนาคน หากการจัดการบริหารงานในสถานศึกษา ขาดประสิทธิภาพผลผลิตของสถานศึกษา คือ นักเรียนที่สำเร็จออกไปย่อมมีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งส่งผลไปถึงการพัฒนาประเทศย่อมจะล่าช้าตามไปด้วย

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545, หน้า 1-3) ได้สรุปว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญคือเป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ซึ่งการศึกษาส่งผลกระทบและมีอิทธิพลต่อการ

เปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการ และเทคโนโลยีที่จำเป็นในการทำงานและการใช้ชีวิตในสังคม ยิ่งการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วอันเป็นผลจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีด้านการสื่อสารใหม่ ๆ พัฒนาการเหล่านี้ย่อมท้าทายต่อการบริหารการศึกษา ดังนั้นการบริหารการศึกษาจึงมีความสำคัญที่ต้องมุ่งไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ร่วมกันของสังคม ต้องนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์อย่างแท้จริง ตรงตามเป้าหมายร่วมกัน รวมทั้งการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธนา ชุตทองม้วน (2550, หน้า 10) ได้สรุปว่าการบริหารสถานศึกษานั้นเป็นงานที่จะต้องใช้ความรอบคอบให้มากยิ่งขึ้นเพราะสิ่งสำคัญผู้บริหารนั้นจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถพร้อมประสบการณ์ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการบริหารการศึกษาคือการวางแผนหรือวางโครงการอย่างกว้าง ๆ ซึ่งจะต้องเรียงลำดับถึงความสำคัญก่อนหลังมีงานอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติ ในขณะที่เดียวกันควรวางแผนวิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ๆ ก่อนลงมือปฏิบัติการ การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการวางแผนให้รัดกุมมากยิ่งขึ้นโดยการประสานงานกันระหว่างเพื่อนร่วมงานให้มีความเข้าใจที่ติดต่อกัน การมอบภาระหน้าที่นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมอบให้คนที่ทำหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบสูงและเป็นคนที่เข้าใจงานได้อย่างดีเยี่ยม คำสั่งที่ลงมานั้นสามารถสนองได้อย่างเต็มที่

สุชิน เรืองบุญสง (2551, หน้า 9) ได้สรุปว่า การบริหารการศึกษามีความจำเป็นเพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบเนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การบริหารการศึกษา จำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละยุคสมัย ปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้หรือเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือ จำเป็นที่ขาดไม่ได้ ในสังคมสมัยใหม่นี้ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาได้ และนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นพลังสำคัญสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนา ทั้งสำหรับ บุคคลและสำหรับสังคมประเทศชาติโดยรวม

อรรถัย แสงทอง (2552, หน้า 22) ได้สรุปว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่จะต้องทำเป็นกระบวนการโดยกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั่นก็คือการพัฒนาสมาชิกหรือผู้รับบริการทางการศึกษา ให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการ และเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องสามารถนำองค์กรให้อยู่รอด ต้องกำหนดแผนงานวิธีการตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ โดยพึงพึงงบประมาณจากรัฐที่มีไม่มากนักด้วยความประหยัด ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า ทั้งคน เงิน เวลาและทรัพย์สินอย่างอื่นเพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงานได้ ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษา จึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

สมคิด มawangค์ (2554, หน้า 12) ได้สรุปว่า การบริหารการศึกษานั้นมีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะในการพัฒนาบุคคล พัฒนาสังคม หรือการพัฒนาประเทศชาตินั้นต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝน พัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม เนื่องจากสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โลกก้าวเข้า

ผู้สังคมแห่งการเรียนรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ การบริหารการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ การพัฒนาการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่องจึงเปรียบเสมือนขุมพลังสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนา ทั้งสำหรับบุคคลสังคม และประเทศชาติโดยรวม

จากที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญเพราะเป็นกระบวนการทำงานโดยกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้นั้นคือการพัฒนาสมาชิกหรือผู้รับบริการทางการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องให้สถานศึกษา อยู่รอด โดยต้องกำหนดแผนงานวิธีการ ตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ ใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลอย่างประหยัดใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้คุ้มค่าที่สุด ซึ่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น

2.1.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 16) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า กระบวนการบริหารการศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การจัดสรรทรัพยากร (Allocating) การกระตุ้น (Stimulating) การประสานงาน (Coordinating) การประเมินผล (Evaluating)

สุพจน์ พันธุ์ชูเพชร (2548, หน้า 12) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการบริหารงานของ ซึ่งได้เสนอกระบวนการบริหารไว้ 7 ประการเรียก ย่อ ๆ ว่า “POSDCORB” โดยมีกระบวนการบริหาร ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนแนวทางในการปฏิบัติงานตลอดจนวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน
2. การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การจัดโครงสร้างอำนาจหน้าที่การแบ่งส่วนงานการจัดสายงาน
3. การจัดตัวบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากรอันได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การรักษาสภาพการทำงาน การควบคุมการปฏิบัติงาน
4. การอำนวยการ (Direction) หมายถึง การดำเนินการในการตัดสินใจและการสั่งการในกิจการต่าง ๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผน ทั้งในลักษณะทั่ว ๆ ไปและในลักษณะเฉพาะ ตลอดจนการให้คำแนะนำและการควบคุมการปฏิบัติงาน
5. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การร่วมมือในการปฏิบัติงานในส่วนต่าง ๆ ให้ประสานสอดคล้องกันและกลมกลืนกัน
6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหว และความก้าวหน้าของกิจการในหน่วยงาน
7. ให้แนวคิดงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การควบคุมการใช้จ่ายให้รอบคอบและรัดกุมรวมถึงการจัดสรรงบประมาณ การทำบัญชี

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต) (2549, หน้า 3-5) ให้แนวคิดถึง การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่า

หน้าที่ของผู้บริหารเป็น กรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี 5 ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้ คือ

1. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร
2. O คือ Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ
3. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากร และการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน
4. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ
5. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

สมคิด มาวงค์ (2554, หน้า 13) ได้สรุปว่า กระบวนการบริหารการศึกษา คือ แนวทางเทคนิคหรือวิธีการ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการหลัก ๆ คือ การวางแผน การจัดองค์กร การอำนวยการ การประสานงาน การควบคุมงาน การตัดสินใจ การจัดคนเข้าทำงาน การจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประเมินผล และการปรับปรุง รวมทั้งการกระตุ้นหรือการจูงใจที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการปฏิบัติภารกิจการบริหาร การศึกษา ให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล ดังนั้นหัวใจหลักของผู้บริหารจำเป็นต้องทราบกระบวนการทางการบริหาร และต้องมีทักษะในการใช้กระบวนการทางการบริหารทุกขั้นตอนอย่างมีแนวคิดและความเหมาะสมจากที่ได้นำเสนอข้างต้น

สามารถสรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารใช้สำหรับตัดสินใจ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยนำทรัพยากรมาใช้อย่างประหยัด โดยการดำเนินการดังกล่าวนี้ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานซึ่งกระบวนการบริหารดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นภารกิจของผู้บริหารต้องปฏิบัติ ตามลำดับขั้นตอนให้เป็นระบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร

2.1.4 กระบวนการบริหารสถานศึกษา

กระบวนการบริหารสถานศึกษา ได้มีการกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ดังนี้ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 39 กำหนดว่าสถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ

2. ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษารวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงินการพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

3. เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรม สัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ

4. จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการเพื่อเสนอต่อ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

5. อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติ ประกาศนียบัตรและวุฒิปริญญาบัตรของสถานศึกษาให้เป็นไปตาม ระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการสภากาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการ คณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทน ครู ผู้แทนองค์กรชุมชนผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทน พระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็น กรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531, หน้า 53 - 67) ได้ระบุว่าการ บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น กระบวนการบริหาร ทักษะ และเทคนิควิธีการต่าง ๆ เป็นต้น ในส่วนของกระบวนการบริหารนั้นจะ ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
2. วางแผน
3. ดำเนินการตามแผน
4. ประเมินผล

ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ในการบริหารงานใด ๆ นั้น การศึกษาสภาพ ปัจจุบันจะทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการกับความพร้อมการปฏิบัติงานขอ สถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งสำหรับการวางแผนบริหารสถานศึกษาสภาพปัจจุบัน หมายถึงถึง

สภาพที่เป็นจริง กำลังเป็นอยู่ หรือดำเนินการอยู่ใน ขณะนั้นปัญหา หมายถึง ผลที่ปรากฏซึ่งไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง หรือต้องการให้เป็นความต้องการ หมายถึง ระดับความคาดหวัง หรือจุดสุดท้ายของงานที่แสดงระดับของผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์

การวางแผน หมายถึง การคิดหรือกำหนดทางเลือกในการดำเนินการ หรือการแก้ปัญหาไว้ล่วงหน้า เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด อย่างประหยัด และได้ประโยชน์สูงสุดการวางแผนเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการบริหารสถานศึกษา ซึ่งต่อจากขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ เป็นที่ยอมรับกันว่า การบริหารโดยใช้แผนมีความสำคัญและทำให้มีการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานตามแผน เป็นขั้นตอนสำคัญของกระบวนการบริหาร หากไม่มีการปฏิบัติตามขั้นตอนนี้ แผนที่วางไว้ก็จะเสียเปล่า

การประเมินผล เมื่อมีการดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดในแผนงาน/โครงการแล้ว ผู้บริหารจำเป็นต้องจัดให้มีการประเมินผล เพื่อให้ทราบว่า การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพียงใดการประเมินผลจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการบริหาร

กล่าวโดยสรุป จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และทัศนะของส่วนราชการกระบวนการบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่าง ที่บุคคล องค์คณะบุคคลร่วมมือกัน ดำเนินการ เพื่อจัดระบบให้หน่วยงานหรือองค์การ สามารถดำเนินกิจการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ โดยมีกระบวนการบริหารเป็นแนวทางการประสานกิจกรรมเพื่อทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2544, หน้า 15) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหาด้านจิตเวชโดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 (2556, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างระบบ มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา (2559, หน้า 3-5) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองหรือบุคคลภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

โรงเรียนชุมชนโคกสารวิทยา (2556, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” หมายถึง การส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547ข, หน้า 4) ได้ให้ความหมายว่า กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพและหลักฐานหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ มีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และครูทุกคน ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกัน และแก้ปัญหา และการส่งต่อ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาอันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และครูทุกคน เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหา และการส่งต่อ

2.2.2 ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547ก, หน้า 1) ได้ให้ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงสาธารณสุขโดยกรมสุขภาพจิตได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน

1. ปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติของผู้บริหาร และครูอาจารย์ให้ส่งเสริม ดูแลพัฒนานักเรียนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม
2. วางระบบที่จะสร้างความมั่นใจว่า นักเรียนทุกคนมีครูอย่างน้อยหนึ่งคนที่คอยดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง
3. สนับสนุนให้ครูอาจารย์มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง เพื่อให้บ้าน โรงเรียนและชุมชน เชื่อมประสานรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่าย ช่วยกันเฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ประสานสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ชุมชน และผู้ชำนาญการในสาขาต่าง ๆ เพื่อส่งต่อและรับช่วงการแก้ไข ส่งเสริม พัฒนานักเรียน และเยาวชนในรูปแบบสหวิทยาการ

ดังนั้นสรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีคุณค่าและความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2.3 ประโยชน์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 8) ได้แยกประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อนักเรียน คือ

1.1 ได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาการด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึง

1.2 ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ

1.3 ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัว มีทักษะทางสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

1.4 มีทักษะชีวิตและมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง

2. ประโยชน์ต่อครู คือ

2.1 ตระหนักและเห็นความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน

2.3 มีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา

2.4 มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู

3. ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง ชุมชน คือ

3.1 ตระหนักในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

3.2 เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน

3.3 เป็นตัวอย่างที่ดีกับบุตรหลาน และบุคคลในชุมชน

3.4 มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรหลาน เป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง

4. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร คือ

4.1 รู้ศักยภาพของครูในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้

4.2 ได้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน สำหรับใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนานักเรียน

หลักสูตร และคุณภาพการจัดการศึกษา

4.3 มีรูปแบบกระบวนการพัฒนา และการพัฒนาเชิงระบบภายใต้การมีส่วนร่วม

5. ประโยชน์ต่อโรงเรียน คือ

5.1 มีผลต่อการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษา

5.2 ได้รับการยอมรับ การสนับสนุน และความร่วมมือจากชุมชน บุคลากรองค์กรที่เกี่ยวข้อง

5.3 มีการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้และเอื้ออาทร

6. ประโยชน์ต่อเขตพื้นที่การศึกษา คือ

6.1 พัฒนานวัตกรรมในการพัฒนานักเรียน

6.2 พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงาน การนิเทศติดตามผลประเมินผลและการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.3 มีระบบข้อมูลสารสนเทศ ทั้งข้อมูลระดับบุคคล และระดับโรงเรียนเพื่อพัฒนา

7. ประโยชน์ต่อประเทศชาติ คือ

- 7.1 นักเรียนมีคุณภาพดี มีปัญญา และมีความสุข
- 7.2 มีการเชื่อมโยงข้อมูลของเยาวชนทุกระดับ
- 7.3 ลดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ลดค่าใช้จ่ายของหน่วยงานต่าง ๆ
- 7.4 ประชาชนมีคุณภาพเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาประเทศ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วยให้นักเรียน หน่วยงาน สังคมและประเทศชาติ ได้รับการดูแลช่วยเหลือพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ เป็นเยาวชนที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

2.2.4 ปัจจัยสำคัญของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2544, หน้า 4) ได้กำหนดปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนรวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

2. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องต้องมีความตระหนักเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน

3. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดและมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด

4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน

5. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

6. ผู้ปกครองและเครือข่ายร่วมพัฒนาในทุกส่วนของสังคม มีความมุ่งมั่นในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเยาวชนในเชิงบูรณาการอย่างเข้มแข็งจริงจัง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 11) ได้กำหนดความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย (1) การบริหารเชิงระบบ (2) การทำงานเป็นทีม (3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (4) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

สรุปได้ว่าปัจจัยความสำเร็จ ประกอบด้วยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าเป็นผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานเป็นทีม การบริหารจัดการ ตลอดจนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล

2.3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

2.3.1 การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 12) ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการดำเนินงาน 2 ระดับ ได้แก่ ระดับสถานศึกษา และระดับปฏิบัติการของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ดังนี้

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับสถานศึกษา เป็นการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่ใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) ประกอบด้วย (1) การศึกษาสภาพทิศทางการดำเนินงาน (2) การวางแผนการดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (3) การดำเนินงานตามแผนที่กำหนด (4) การนิเทศ กำกับ ติดตาม (5) การประเมินเพื่อทบทวน (ประเมินภายใน) (6) สรุปรายงาน/ประชาสัมพันธ์ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 14 - 15)

1.1 ศึกษาสภาพและทิศทางการดำเนินงาน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1.1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1.2 ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และศักยภาพของสถานศึกษาในการจัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1.3 ศึกษาวิเคราะห์บริบทของชุมชน

1.2 การวางแผนการดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1.2.1 การจัดสร้างทีมงานและสร้างความตระหนัก/เจตคติที่ดีในการทำงานในทีมงาน

1.2.2 การกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2.3 กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2.4 การจัดทำแผนงาน/ปฏิทินปฏิบัติงานตลอดปีการศึกษาให้ครอบคลุมทั้งด้านการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา

1.2.5 การจัดทำสื่อ/นวัตกรรม สนับสนุนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.3 การดำเนินงานตามแผนที่กำหนด มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1.3.1 พัฒนาบุคลากรให้มีเจตคติ ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการดำเนินงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.3.2 สนับสนุนให้ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุม ทั้งด้านความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งต่อทั้งภายใน - ภายนอก ตลอดจนให้สามารถปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนดอย่างราบรื่น และมีคุณภาพ

1.3.3 ผลิตหรือจัดหาสื่อ/นวัตกรรม ให้การสนับสนุนกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.4 นิเทศ กำกับ ติดตาม มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1.4.1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และประสานความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.4.2 นำเสนอข้อมูล ความรู้ หรือเทคนิควิธีที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- 1.4.3 ติดตามผลการดำเนินงานของครูในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
- 1.5 ประเมินเพื่อทบทวน (ประเมินภายใน) มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้
- 1.5.1 จัดประเมินผลการดำเนินงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแต่ละระดับชั้น ด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- 1.5.2 เน้นการประเมินเพื่อพัฒนา มีใช้การจับผิดตัวบุคคล
- 1.5.3 ประเมินด้วยบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร
- 1.5.4 นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงส่วนที่เป็นจุดอ่อน และพัฒนาในส่วนที่เป็นที่ยอมรับให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นเพื่อให้มีความเข้มแข็งตลอดไป

1.6 สรุปรายงาน/ประชาสัมพันธ์ การจัดทำหลักฐานสรุปรายงาน/ประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย จุดประสงค์เป้าหมายวิธีการดำเนินงานผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะ/แนวการพัฒนา การรายงานตลอดจนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547ข, หน้า 39-40) สรุปได้ว่าการบริหารงานเชิงระบบมีโครงสร้างสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือปัจจัย (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) เพื่อให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

2. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับปฏิบัติการของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 12) ให้ความหมายว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับปฏิบัติการของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย (1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การคัดกรองนักเรียน (3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา (5) การส่งต่อ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่จะช่วยให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา มีความเข้าใจนักเรียนดีขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการป้องกันแก้ไข และช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึก หรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือ

2.2 การคัดกรองนักเรียน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่สถานศึกษากำหนด การคัดกรองจะจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ซึ่งมีลักษณะดังนี้

2.2.1 กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนที่ได้รับประวัติวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2.2.2 กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา หมายถึง นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหตามแต่กรณี ประกอบด้วย ปัญหาด้านความสามารถ ปัญหาด้านสุขภาพ และปัญหาครอบครัว ดังรายละเอียด คือ

2.2.2.1 ปัญหาด้านความสามารถ ประกอบด้วย ปัญหาด้านการเรียนและปัญหาด้านความสามารถอื่น

1) ปัญหาด้านการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่ได้และความเปลี่ยนแปลงของผลการเรียน ความเอาใจใส่ ความพร้อมในการเรียน ความสามารถในการเรียนความสม่ำเสมอในการมาโรงเรียน เวลาที่มาโรงเรียน การเข้าชั้นเรียน

2) ปัญหาด้านความสามารถอื่น หมายถึง การแสดงออกถึงความสามารถพิเศษ ความถนัด ความสนใจ และผลงานในอดีตที่ผ่านมา บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

2.2.2.2 ปัญหาด้านสุขภาพ ประกอบด้วย ปัญหาสุขภาพทางร่างกายและปัญหาสุขภาพทางจิตใจและพฤติกรรม หมายถึง

1) ปัญหาสุขภาพทางร่างกาย หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักกับส่วนสูง ความสะอาดของเครื่องนุ่งห่ม และความสะอาดของร่างกาย

2) ปัญหาสุขภาพทางจิตใจและพฤติกรรม หมายถึง สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความประพฤติหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อ การเรียน ความสัมพันธ์กับเพื่อน/ครู/ผู้ปกครอง

2.2.2.3 ปัญหาด้านครอบครัว ประกอบด้วย ปัญหาด้านเศรษฐกิจปัญหาด้านการคุ้มครองนักเรียน หมายถึง

1) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้ในครอบครัว ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ภาระหนี้สิน ความเพียงพอของรายรับกับรายจ่าย

2) ปัญหาด้านการคุ้มครองนักเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้ปกครองในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสม ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว

2.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน คือ การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีความคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง การส่งเสริมและพัฒนาประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และโครงการพิเศษอื่น ๆ

2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ การไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จะต้องเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและการแก้ปัญหให้กับนักเรียนมีหลายเทคนิควิธี เช่น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ปัญหา การติดตามดูแลช่วยเหลือ

2.5 การส่งต่อ หมายถึง กระบวนการดำเนินการกับนักเรียนที่มีปัญหาซึ่งยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ต้องส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ การส่งต่อภายใน และการส่งต่อภายนอก แต่ละแบบมีลักษณะ ดังนี้

2.5.1 การส่งต่อภายใน คือการที่ครูที่ปรึกษาส่งนักเรียนที่มีปัญหาและยากต่อการช่วยเหลือต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาเช่นส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา และฝ่ายปกครอง

2.5.2 การส่งต่อภายนอก คือ ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งนักเรียนที่มีปัญหาและยากต่อการช่วยเหลือไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกจากการศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบ มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีและเครื่องมือที่มีมาตรฐานมีคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน พร้อมทั้งบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาอันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชนผู้ปกครอง ผู้บริหาร และครูทุกคน ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหา และการส่งต่อ

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ประกอบด้วยตัวแทนหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนในการพัฒนาการศึกษา มีบทบาทหน้าที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริมด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวทางการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาและแก้ไขปัญหา และอำนวยความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีให้กับนักเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน จัดสภาพแวดล้อมของชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพนักเรียน

2.3.2 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

จะต้องเป็นความร่วมมือกันในการดำเนินงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยมีบุคลากรหลักในการดำเนินงาน คือ ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา โดยมีภารกิจที่เป็นหัวใจของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 กิจกรรม คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
4. การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข
5. การส่งต่อนักเรียน

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและสามารถนำไปวางแผนเพื่อให้การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

1. ขั้นตอนการปฏิบัติ

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีขั้นตอนการปฏิบัติที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547ก, หน้า 53)

1.1 จัดครูที่ปรึกษาให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่มในสัดส่วน ครู : นักเรียน คือ 1 : 20 - 25 คน

1.2 ทีมประสานกำหนดวิธีการและเครื่องมือรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.3 ทีมประสานอบรมวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในกรณีที่ยังไม่เคยเข้ารับการอบรม

1.4 ครูที่ปรึกษาดำเนินการรวบรวมข้อมูลรายบุคคลของนักเรียน

1.5 หากข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีครบถ้วนต่อการนำไปใช้ในการคัดกรองนักเรียนให้ดำเนินการสรุปรายงานผลไปตามลำดับ หากข้อมูลไม่ครบถ้วนเพียงพอสำหรับการคัดกรอง ให้ทบทวนและปรับวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพิ่มเติม ซึ่งสรุปเป็นขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

2.1 ร้อยละ 80 ของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียนในสัดส่วน ครู: นักเรียน คือ 1: 20-25 คน

2.2 นักเรียนทุกคนได้รับการประมวลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.3 ร้อยละ 80 ของนักเรียน มีข้อมูลประมวลผลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาต้องมีข้อมูลพื้นฐานที่ครบถ้วน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการคัดกรองนักเรียนต่อไป ซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบและรวบรวมได้ ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547ค, หน้า 37)

3.1 ด้านความสามารถ

3.1.1 ความสามารถด้านการเรียนรู้

3.1.2 ความสามารถพิเศษ/อัจฉริยะ

3.2 ด้านสุขภาพ

3.2.1 ร่างกาย/ความพิการ

3.2.2 จิตใจ/พฤติกรรม

3.3 ด้านครอบครัว

3.3.1 เศรษฐกิจ

3.3.2 การคุ้มครองสวัสดิการ

3.4 ด้านสารเสพติด

3.5 ด้านความปลอดภัย

3.6 พฤติกรรมทางเพศ

3.7 ด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. วิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ครอบคลุมทุกด้านนั้น จำเป็นต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสม ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 38)

4.1 การสังเกต

- 4.1.1 พฤติกรรมการแสดงออก
- 4.1.2 พฤติกรรมการทำงาน
- 4.2 การสัมภาษณ์
  - 4.2.1 ผู้ที่เกี่ยวข้อง
    - 4.2.1.1 ภายในสถานศึกษา ได้แก่ ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ครูวิชาการ เพื่อนครู และเพื่อนนักเรียน
    - 4.2.1.2 ภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กนักเรียนญาติที่ใกล้ชิด เพื่อนบ้าน
    - 4.2.2 ตัวนักเรียน
  - 4.3 การเยี่ยมบ้าน เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานอื่น ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน เช่น
    - 4.3.1 สภาพเศรษฐกิจ/สังคม
    - 4.3.2 ความสัมพันธ์ในครอบครัว
  - 4.4 การศึกษาข้อมูล
    - 4.4.1 ผลงานของนักเรียน ได้แก่ อัตชีวประวัติบันทึกประจำวันสมุดทำงานแบบฝึกหัดงานฝีมือ/สิ่งประดิษฐ์โครงงาน
    - 4.4.2 เอกสาร/หลักฐานอื่น ๆ ได้แก่ ระเบียบสะสมการศึกษาเด็กเป็นรายกรณี บันทึกสุขภาพ บันทึกการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น
  - 4.5 การทดสอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสามารถทางการเรียน วัดความถนัด/ความสนใจ วัดทักษะความสามารถด้านต่าง ๆ ตลอดจนประเมินเพื่อคัดแยกนักเรียนประกอบด้วย
    - 4.5.1 แบบทดสอบที่สถานศึกษาสร้างขึ้นเอง
    - 4.5.2 แบบทดสอบระดับชาติ
    - 4.5.3 แบบทดสอบมาตรฐาน
- 5. แนวทางการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียน

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคลมีประเด็นที่ควรพิจารณา และเครื่องมือหรือแหล่งข้อมูลประกอบตามตัวอย่าง

นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน และได้หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้นสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาการเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือหากจำเป็นต้องเกิดก็ให้น้อยที่สุด

การคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียนเป็นการจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามพฤติกรรม ซึ่งอาจแบ่งเป็น 2-3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โดยพิจารณาการจัดกลุ่มจากการศึกษา และวิเคราะห์

ข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลซึ่งสถานศึกษาควรจัดทำเกณฑ์การคัดกรองเอง เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันของสถานศึกษา (กรมสุขภาพจิต, 2545ข, หน้า 67)

1. ขั้นตอนการปฏิบัติ

การคัดกรองนักเรียน โดยการจัดแบ่งตามพฤติกรรมที่ได้จากการศึกษาและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547ก, หน้า 67)

1.1 ทีมประสานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประชุมครู เพื่อร่วมกันกำหนด/ปรับปรุง/พัฒนาเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนให้สอดคล้องกับสภาพของนักเรียนของแต่ละโรงเรียนหรือในแต่ละพื้นที่

1.2 ทีมประสานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พิจารณาคัดเลือกเครื่องมือที่ใช้ ในการคัดกรองนักเรียน

1.3 ทีมประสานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอบรมแนวทางการคัดกรองนักเรียนให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในกรณีที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษายังไม่เคยผ่านการอบรม

1.4 ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยใช้แบบบันทึก คัดกรองรายบุคคล

1.5 ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาสรุปผลจากแบบคัดกรองนักเรียน โดยแยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

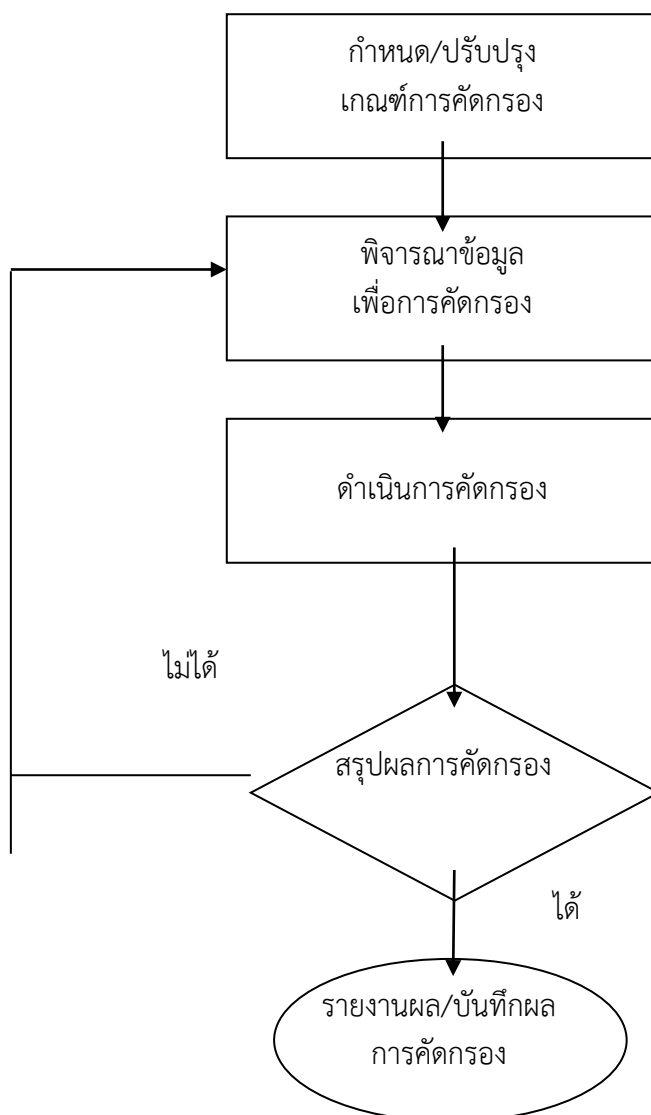
1.5.1 กลุ่มปกติ

1.5.2 กลุ่มเสี่ยง

1.5.3 กลุ่มมีปัญหา

1.6 ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษารายงานผลการคัดกรองนักเรียน

1.7 นำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข พัฒนาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป ซึ่งสามารถสรุปกระบวนการในการคัดกรองนักเรียนได้ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กระบวนการในการคัดกรองนักเรียน
ที่มา. จาก *กรมสุขภาพจิต*, (หน้า 66), 2547ก.

ผลจากการคัดกรองนักเรียนจะแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547ค, หน้า 43-44)

1. กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ
2. กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัวแสดงออกเกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปในทางลบ
3. กลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจน มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือต่อสังคมส่วนรวมในด้านลบ

จากการคัดกรองนักเรียนจะพบนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแทรกอยู่ในเด็กทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้ โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547ข, หน้า 66)

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
5. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
6. เด็กออทิสติก
7. เด็กอัจฉริยะ

ในการดำเนินงานคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาควรมีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์ การคัดกรอง เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่เท่าไรจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และที่สำคัญอย่าให้นักเรียนรู้ว่าตนเองจัดอยู่ในกลุ่มใดให้ถือว่าผลการคัดกรองนักเรียนต้องเป็นความลับของสถานศึกษาให้นักเรียนรู้ไม่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547ค, หน้า 43)

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จ
  - 2.1 นักเรียนทุกคนได้รับการคุ้มครอง
  - 2.2 มีเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.3 รายงานผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล
  - 2.4 รายงานผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายห้อง
  - 2.5 สรุปผลการคัดกรองข้อมูลนักเรียนเป็นรายห้องสำหรับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา
  - 2.6 สรุปผลการคัดกรองข้อมูลนักเรียนเป็นระดับชั้นสำหรับสถานศึกษา

3. แนวทางการคัดกรองนักเรียน

การดำเนินงานคัดกรองนักเรียนรายบุคคลมีประเด็นที่ควรพิจารณาและเครื่องมือหรือแหล่งข้อมูลประกอบตามตัวอย่าง ดังนี้

ตาราง 2.1 แนวทางการคัดกรองนักเรียน

ข้อมูลนักเรียน	ข้อมูลพื้นฐาน	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
การคัดกรองนักเรียน 1. เด็กกลุ่มปกติ 2. เด็กกลุ่มเสี่ยง 3. เด็กมีปัญหา	ข้อมูลการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล	1. เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน 2. แบบบันทึกการคัดกรอง 3. แบบสรุปผลการคัดกรอง

ที่มา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547ค, หน้า 44)

การคัดกรองนักเรียนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมหรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ จะทำให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของนักเรียน เพื่อใช้ในการพิจารณานักเรียน ทั้งด้านการส่งเสริมศักยภาพ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวเผชิญกับปัญหาและสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามวัยของตนได้อย่างปกติ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีรูปแบบที่หลากหลายที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาสามารถเลือกใช้ได้ตามสภาพและความเหมาะสม เช่น (กรมสุขภาพจิต, 2545ก, หน้า 55)

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม
2. การประชุมผู้ปกครองนักเรียน
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. โครงการพิเศษต่าง ๆ ฯลฯ

การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)

การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นการจัดกิจกรรมในห้องเรียนให้มีลักษณะเหมือนบ้านเพื่อให้ครูและนักเรียนมีความคุ้นเคย ปรองดองเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน เป็นบริการที่จัดให้นักเรียนทุกคน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547ข, หน้า 71)

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจและประเมินตนเอง ได้รับรู้ข้อมูลด้านการศึกษาและอาชีพ รู้จักวิธีการปรับตัวและพัฒนาตนเอง
2. เห็นความสำคัญของการเรียนและการทำงาน ตลอดจนวิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขผลการเรียนที่ติดค้างสามารถจบการศึกษาได้
3. ฝึกทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การฟัง การพูดและการแก้ปัญหา
4. ให้โอกาสนักเรียนได้แสดงความสามารถพิเศษของแต่ละคน เพื่อเป็นบันไดขั้นแรกที่ยำไปสู่ความสำเร็จที่สูงขึ้น
5. ให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทันท่วงที
6. เป็นเวลาที่ใช้ในการทำความรู้จักและคัดกรองนักเรียน เช่น การทำระเบียบสะสมทำแบบประเมินพฤติกรรม ทำแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ ตลอดจนการสัมภาษณ์นักเรียน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมโฮมรูม

การจัดกิจกรรมโฮมรูมมีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547ก, หน้า 82)

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนในชั้นเรียน
2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการประสานงานระดับชั้นกำหนดหัวข้อเรื่องการจัดกิจกรรมตามข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจ
3. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการประสานงานระดับชั้นร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการจัดกิจกรรมโฮมรูม
4. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม

5. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาประเมินผลการจัดกิจกรรมโฮมรูมในช่วงปลายภาคเรียน
6. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาส่งผลการประเมินการจัดกิจกรรมโฮมรูมไปตามลำดับชั้น
แนวดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม

เพื่อให้การจัดกิจกรรมโฮมรูมเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนสูงสุดและอย่างแท้จริงจึงควรดำเนินการตามแนวทางการจัดกิจกรรม ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547ข, หน้า 79)

1. กำหนดกิจกรรมโฮมรูมโดยยึดตามความต้องการของนักเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้

- 1.1 สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

- 1.2 พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น

- 1.3 ควรมีการจัดทำหลักฐานบันทึกการจัดกิจกรรมทั้งก่อนดำเนินการระหว่างดำเนินและหลังดำเนินการ และสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังกิจกรรมโฮมรูมทุกครั้ง

- 1.4 ประเมินผลการจัดกิจกรรมโฮมรูมและจัดทำรายงาน

2. โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือจัดทำคู่มือในการจัดกิจกรรมโดยมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียน แต่ให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินกิจกรรม ให้เหมาะสมกับสภาพและตามเหตุการณ์

3. ใช้วิธีการผสมผสาน โดยยึดตามความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

4. ใช้วิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนเป็นการพบปะกันระหว่างครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือร่วมใจกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน

ขั้นตอนการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์นั้นมีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547ก, หน้า 88)

1. ทีมประสานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการจากผลการประเมินและการประชุมที่ผ่านมา

2. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมากำหนดหัวข้อและวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมแต่ละครั้งให้ชัดเจน

3. ประชุมทีมประสานเพื่อวางแผนเตรียมการจัดกิจกรรม เช่น จัดทำคำสั่งโรงเรียน กำหนดบทบาทหน้าที่ เตรียมเอกสารและอาคารสถานที่ เป็นต้น

4. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเตรียมข้อมูลนักเรียนและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ที่จะต้องใช้

5. ครูดำเนินการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน และต้องสื่อสารในทางบวก มีท่าที่เป็นมิตร
6. ครูให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
7. ครูบันทึกการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
8. ครูประเมินผลและรายงานผลการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนเพื่อสถานศึกษา จะได้นำไปเป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป
9. นำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการประชุมครั้งต่อไป

แนวดำเนินการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มีใช้การรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547ข, หน้า 80 - 81)

1. การเตรียมการ

ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมอย่างดีก่อนการประชุมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการโดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

2. การสื่อสาร

ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่อง ของนักเรียนในที่ประชุม หรือจะเป็นการส่วนตัวก็ตาม ควรเป็นการพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใย ใส่ใจของครูที่มีต่อเด็กทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบ และต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาในส่วน ที่บกพร่องของนักเรียน

3. การจัดกิจกรรมในการประชุม

การที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมอย่างเต็มที่นั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มต้นด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูกับผู้ปกครองและระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อนแล้วจึงมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. การสรุปผลและการบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครอง

ในการประชุมแต่ละครั้งครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์ ดังนี้

- 4.1 เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง
- 4.2 เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

4.3 เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนจะทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ มีความสามารถมากขึ้นหรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ปัญหาของนักเรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ โดยเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ

ความหมาย

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง เพื่อการค้นพบศักยภาพของตนเองและพัฒนาให้เต็มศักยภาพ และมุ่งเน้นการส่งเสริมด้านระเบียบวินัย หน้าที่ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (กรมวิชาการ, 2547 หน้า 9)

จุดมุ่งหมาย

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 หน้า 28)

1. การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ได้แก่
  - 1.1 ด้านร่างกาย
  - 1.2 ด้านสติปัญญา
  - 1.3 ด้านอารมณ์
  - 1.4 ด้านสังคม
2. สร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและมีคุณภาพ
3. ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมี 2 ลักษณะ คือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 28 - 29)

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพ ที่ดีซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ
2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจรตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้น การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

แนวดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน อย่างแท้จริง สถานศึกษาควรดำเนินการตามแนวทาง ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2547, หน้า 9)

1. สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยจัดได้ หลายรูปแบบทั้งใน ลักษณะจัดแยกหรือบูรณาการ ทั้งกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียนไว้ด้วยกัน

2. เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ

3. สนองความสนใจ ความถนัด ความสามารถและความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

4. ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม

5. ให้บริการด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

ข้อควรตระหนักในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

ในการการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนของสถานศึกษานั้น สิ่งที่ครูประจำชั้น/ครู ที่ปรึกษาพึงตระหนักและควรระมัดระวัง ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547ค, หน้า 48)

1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือการต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ ปกครอง การ แฉงข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม

2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึง ความห่วงใย ความเอาใจใส่ของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน

3. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรนำกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักในความ รับผิดชอบและต้องการปรับปรุง แก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียนร่วมกับสถานศึกษา

4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน ควรเป็นกิจกรรมที่หลากหลายตามความ สนใจของนักเรียน เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครู ประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ให้ได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วย ป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา และเป็นการช่วย ให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหาหากล้ากลับมามีพฤติกรรมที่ดีขึ้นตามที่สถานศึกษาหรือชุมชนคาดหวัง

การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข

การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียน ซึ่งหากครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาพบว่านักเรียนมี พฤติกรรมอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องให้ความดูแลเอาใจ ใส่อย่าง ใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับลักษณะของปัญหา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล เพื่อช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพและเป็นคนดีของสังคมต่อไป

ในการจัดกิจกรรมป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนนั้น ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่ม ที่มีปัญหา นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และแก้ไขปัญหโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคมและประเทศชาติ

การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนมีเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย เช่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547ค, หน้า 49)

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น
2. กิจกรรมในชั้นเรียน
3. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
4. การสื่อสารกับผู้ปกครอง
5. กิจกรรมซ่อมเสริม
6. กิจกรรมเสริมหลักสูตร
7. การเยี่ยมบ้านนักเรียน

การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

การให้คำปรึกษาเบื้องต้นของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นการช่วยเหลือและป้องกันปัญหาของนักเรียน ทั้งด้านความคิดและการปฏิบัติตนของนักเรียน โดยมุ่งหวังให้ นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามและพึงประสงค์

ขั้นตอนการให้คำปรึกษาเบื้องต้น

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อศึกษาปัญหา สาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการเกิดปัญหาและปัจจัยที่เป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือ พร้อมทั้งนัดวัน เวลาและสถานที่ให้คำปรึกษา

2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ตามกระบวนการการให้คำปรึกษา คือ

- 2.1 สร้างสัมพันธภาพ
- 2.2 พิจารณาและทำความเข้าใจปัญหา
- 2.3 กำหนดวิธีการและดำเนินการช่วยเหลือ
- 2.4 ยุติการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง

3. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนหลังการให้คำปรึกษา

4. หากนักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น ครูก็ควรให้การส่งเสริมตามสภาพปัญหา แต่ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้ส่งต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง

5. ยุติการปรึกษา
- กิจกรรมในชั้นเรียน

การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อการปรับพฤติกรรมของนักเรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มในชั้นเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยเลือกวิธีการหรือเทคนิคการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ทำการรวบรวมข้อมูลนักเรียนและวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา

2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาร่วมกับผู้เกี่ยวข้องวางแผนและพิจารณาเลือก วิธีการที่เหมาะสมกับลักษณะปัญหาเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนในชั้นเรียน เช่น

2.1 ฝึกฝน/ปฏิบัติ เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น การฝึกพูดหน้าชั้นเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการพูด

2.2 การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน เช่น การแจกอุปกรณ์การทดลองการรวบรวมสมุดแบบฝึกหัด เป็นต้น

2.3 การจัดกิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้บทบาทหน้าที่หรือฝึกฝนความรับผิดชอบ

3. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมตามแผน

4. ประเมินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอนประจำวิชา อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

5. หากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น ให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพความต้องการ แต่ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ให้พิจารณาเลือกวิธีการปรับพฤติกรรมใหม่

6. ดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมใหม่

7. ประเมินผลการจัดกิจกรรมซ้ำ

8. หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ให้พิจารณาส่งต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อตามระบบสาธารณสุขต่อไป

การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนจะช่วยให้เด็กมีทักษะทางสังคม นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อน เกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้นและนักเรียนจะเกิดความรู้สึกรักภูมิใจในตนเองจากการได้ทำงานในกิจกรรมกลุ่มหรือได้แสดงออกถึงความสามารถส่วนตน

กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy) เป็นกิจกรรมที่ครูจัดให้นักเรียนได้ดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจจัดเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม โดยการคัดเลือกนักเรียนที่มีจุดแข็งด้านสัมพันธภาพหรือมีความมั่นคงทางอารมณ์ หรือมีความเป็นผู้นำและมีความสามารถเฉพาะด้านที่จะนำไปใช้ในการดูแลช่วยเหลือเพื่อน เช่น ความสามารถทางการเรียน ด้านดนตรี ศิลปะ กีฬาหรือทักษะการสื่อสาร เป็นต้น

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาหาทางเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ให้สอดคล้องกับลักษณะปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น

2.1 จัดกลุ่มเพื่อนในการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.2 จัดนักเรียน 1 คน ที่มีความสามารถ/ความเหมาะสมที่จะช่วยเพื่อน ๆ เป็นกลุ่ม เช่น การทบทวนการเรียนในวิชาต่าง ๆ

2.3 จับคู่ให้นักเรียนให้เป็นผู้ดูแลช่วยเหลือกัน เช่น นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจับคู่กับเพื่อนเพื่อนำพาไปสู่การทำกิจกรรมที่ได้แสดงความสามารถที่นักเรียนคนนั้นสนใจ เช่น นักเรียนที่มักเก็บตัวก็ให้จับคู่กับนักเรียนที่มีสัมพันธ์ภาพที่ดี เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการสร้างสัมพันธ์ภาพเข้าสู่สังคม

3. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมตามแผน
4. ประเมินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอนประจำวิชาต่าง ๆ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
5. หากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพความต้องการแต่ถ้าหากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาเลือกวิธีการปรับพฤติกรรมใหม่
6. ประเมินผลการจัดกิจกรรมซ้ำ
7. หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาส่งตัวต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อระบบสาธารณสุขต่อไป

การสื่อสารกับผู้ปกครอง

การสื่อสารกับผู้ปกครองเป็นการช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การโทรศัพท์สนทนา การเชิญผู้ปกครองมาพบเพื่อปรึกษาหารือร่วมกัน การส่งหนังสือแจ้งทางไปรษณีย์ เป็นต้น ซึ่งล้วนต้องอาศัยทักษะของการสื่อสาร ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องมีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทราบถึงจิตวิทยาการสื่อสารหรือเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมกับสาระหรือวัตถุประสงค์ที่จะสื่อให้ผู้ปกครองทราบหรือเข้าใจ กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครองจะทำให้ผู้ปกครองได้รับทราบถึงปัญหาของนักเรียนที่พบในโรงเรียน เกิดความตระหนักและมีความใส่ใจดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น

ขั้นตอนการสื่อสารกับผู้ปกครอง

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา
  2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนดำเนินการสื่อสารกับผู้ปกครอง
  3. โรงเรียนอบรมครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของการสื่อสารกับผู้ปกครอง และให้มีจิตวิทยาและทักษะในการสื่อสารสามารถสื่อสารกับผู้ปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  4. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลายและเหมาะสม เช่น
    - 4.1 ทางโทรศัพท์
    - 4.2 การส่งไปรษณีย์
    - 4.3 การเชิญผู้ปกครองมาพบ
  5. ปรึกษาหารือและวางแผนร่วมกันกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ปัญหา ของนักเรียน
  6. ประเมินความร่วมมือของผู้ปกครองและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน
  7. หากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพความต้องการแต่ถ้าหากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ให้พิจารณาเลือกวิธีการปรับพฤติกรรมใหม่
  8. ดำเนินการตามแผนพฤติกรรมใหม่
  9. ประเมินผลการจัดกิจกรรมซ้ำ
  10. หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาส่งตัวต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองหรือส่งต่อระบบสาธารณสุขต่อไป
- กิจกรรมซ่อมเสริม

กิจกรรมซ่อมเสริมเป็นกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนซึ่งครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและผู้ที่ได้รับผิดชอบจำเป็นต้องร่วมมือร่วมใจกันวางแผนในการสอนซ่อมเสริมให้แก่ นักเรียนที่เรียนอ่อน เรียนซ้ำหรือเรียนไม่ทันเพื่อนในสาระต่าง ๆ ซึ่งอาจจะแยกประเภทของปัญหาการเรียนจากสาเหตุที่แตกต่างกัน เช่น เรียนซ้ำจากข้อจำกัดทางความสามารถ เขาวนปัญญา หรือจากปัญหาพฤติกรรมอารมณ์ของเด็ก เป็นต้น แล้วจึงดำเนินการแก้ไขสาเหตุของปัญหาต่อไป

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนและวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา
2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาร่วมกับครูผู้สอน ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง วางแผนการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมแก่นักเรียน
3. กำหนดวัน เวลา สถานที่และครู ในการสอนซ่อมเสริมและแจ้งนักเรียนที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อเข้ารับการสอนซ่อมเสริม
4. ติดตาม ประเมินผลการเรียนซ่อมเสริมของนักเรียนเป็นระยะ
5. หากนักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้นให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพความต้องการแต่ถ้าหากนักเรียนมีผลการเรียนไม่ดีขึ้นให้พิจารณาจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมใหม่
6. ดำเนินการสอนซ่อมเสริมใหม่
7. ประเมินผลการสอนซ่อมเสริมซ้ำ
8. หากนักเรียนมีผลการเรียนไม่ดีขึ้นให้พิจารณาส่งตัวต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองหรือส่งต่อระบบสาธารณสุขต่อไป

การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมจะช่วยให้เด็กที่มีผลการเรียนไม่ดี ได้เรียนเพิ่มเติมจากครูประจำวิชาที่ตนเรียนอ่อน เรียนไม่ทันเพื่อนและให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบตนเองในเรื่องการเรียนมากขึ้น ตลอดจนช่วยให้ผู้ปกครองรับทราบปัญหาทางการเรียนของบุตรหลานและใส่ใจดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมในสถานศึกษาที่จัดเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้หรือศักยภาพด้านต่าง ๆ ของนักเรียนนอกเหนือจากที่หลักสูตรกำหนดไว้ ทั้งด้านการส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหาด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การเข้าค่ายอบรม การจัดตั้งชมรมส่งเสริมสุขภาพกายสุขภาพจิต

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1. ครูที่ได้รับผิดชอบจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนปรึกษาและวางแผนช่วยเหลือ นักเรียนกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมหลักสูตรในสถานศึกษา เช่น การจัดตั้งชมรมการจัดตั้งกลุ่มพัฒนาในด้านต่าง ๆ เป็นต้น
2. พิจารณาเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสมในการช่วยเหลือนักเรียนตามกรณีของปัญหา
3. วางแผนและจัดระบบการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตร
4. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดำเนินกิจกรรมตามแผน

5. ประเมินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

6. หากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพความต้องการ แต่ถ้าหากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาเลือกกิจกรรมใหม่

7. ดำเนินการตามแผนกิจกรรมใหม่

8. ประเมินผลการจัดกิจกรรมใหม่

9. หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาส่งตัวต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองหรือส่งต่อระบบสาธารณสุขต่อไป

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างอย่าง มีคุณค่าและเกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือส่วนรวม นักเรียนจะเกิดความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าหรือภาคภูมิใจในตนเองจากการแสดงออกถึงความสามารถที่ตนมีอยู่

การเยี่ยมบ้านนักเรียน

การเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นการแสดงถึงความร่วมมือระหว่างบ้านกับสถานศึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และทำให้ครูได้พบเห็นสภาพความเป็นจริงของนักเรียนทั้งสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและชุมชน ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ครูสามารถประเมิน สาเหตุปัญหา แล้วดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ขั้นตอนการเยี่ยมบ้านนักเรียน

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาร่วมกับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการวางแผนการเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยมีการกำหนดวัน เวลาและประสานงานให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้า

3. สถานศึกษาเตรียมความพร้อมในการเยี่ยมบ้าน โดยจัดอบรมครูให้มีทักษะในการสื่อสารกับผู้ปกครอง และมีแนวทางการร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไข ปัญหานักเรียน

4. สรุปผลการเยี่ยมบ้านนักเรียนและวางแผนการช่วยเหลือและแก้ไข ปัญหา ร่วมกับ ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

5. หากช่วยเหลือนักเรียนแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพและความต้องการ แต่ถ้าหากนักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาหาแนวทางการช่วยเหลือนักเรียน

6. ดำเนินการตามแผนกิจกรรมใหม่

7. ประเมินผลการจัดกิจกรรมซ้ำ

8. หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาส่งตัวต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อระบบสาธารณสุขต่อไป

การให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงปัญหาและความต้องการช่วยเหลือของนักเรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม และเมื่อได้ทำการสืบค้นหาสาเหตุและแหล่งที่เป็นปัญหาได้แล้ว จะต้องหาวิธีการและวางแผนดำเนินงานเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนได้ตรงจุดหมายและจะต้องคำนึงว่าถ้าปัญหาใดที่เกินขอบเขตแห่งความรู้ความสามารถของตนแล้ว ควรจะส่งต่อนักเรียนผู้นั้นไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เพื่อรับการ แก้ไขและช่วยเหลือหรือบำบัดให้ตรงตามกรณีต่อไป

การส่งต่อนักเรียน

ในการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาตามกระบวนการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนนั้น ในกรณีที่มีปัญหาต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือนักเรียนแล้วแต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรส่งต่อนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านกรณีที่เด็กมีความสามารถพิเศษ หรือเด็กอัจฉริยะ เด็กที่มีความต้องการพิเศษเด็กด้อยโอกาส ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น

การส่งต่อนักเรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547ค, หน้า 51-52)

การส่งต่อภายใน

ในกรณีที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาแล้วแต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจะส่งต่อนักเรียนให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองดำเนินการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือตามความเหมาะสมต่อไป ซึ่งสามารถสรุปกระบวนการส่งต่อภายในได้ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547ก, หน้า 132)

ขั้นตอนการดำเนินงานส่งต่อภายใน

ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจะดำเนินการส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้อง ที่สามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของปัญหาและความต้องการของนักเรียนโดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547ก, หน้า 133)

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้วยวิธีการหรือกิจกรรมต่าง ๆ
2. ประเมินผลและติดตามการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนหลังดำเนิน การช่วยเหลือ หากพฤติกรรมดีขึ้นให้ดำเนินการส่งเสริมนักเรียนตามความเหมาะสม แต่หากไม่ดีขึ้นหรือมีพฤติกรรมที่อยากต่อการช่วยเหลือให้ดำเนินการส่งต่อภายใน
3. ส่งต่อนักเรียนให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองในกรณีที่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นและติดตามผลการช่วยเหลือหลังการส่งต่อ โดยประสานงานกับครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง หรือบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การส่งต่อภายนอก

การส่งต่อภายนอกเป็นการส่งนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียนกรณีที่เกินความสามารถของสถานศึกษาโดยครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อ และมีการติดต่อเพื่อรับทราบผลในการช่วยเหลือเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพจึงมีกระบวนการ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547ก, หน้า 155)

ขั้นตอนการดำเนินการส่งต่อภายนอก

การส่งต่อภายนอกเป็นวิธีการช่วยเหลือนักเรียนที่สถานศึกษาขอรับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก เมื่อพบว่านักเรียนมีปัญหายุ่งยากซับซ้อน และต้องการความช่วยเหลือเฉพาะทางโดยครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองรับผิดชอบในการประสานงานขอความช่วยเหลือจากสถานบริการ

สาธารณสุขหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547ก, หน้า 156)

1. รวบรวม/สรุปแนวทางแก้ไขปัญหาจากสรุปการประชุมรายกรณี
2. ประสานความช่วยเหลือกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
3. ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนตามที่ได้รับมอบหมาย
4. ติดตามประเมินพฤติกรรมของนักเรียนหลังการช่วยเหลือ
5. หากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น ให้ส่งกลับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา
6. หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น พิจารณาส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก
7. ประสาน ติดตามผลการช่วยเหลือจากสถานบริการสาธารณสุขหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนว/ครูฝ่ายปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรถือปฏิบัติตาม

แนวทางในการดำเนินงาน

ผลสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญในการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547ค, หน้า 55)

1. บุคลากรทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ผู้รับผิดชอบวางระบบและดำเนินงานตามระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถบูรณาการเข้ากับการกิจหลักของสถานศึกษาได้
4. สร้างบรรยากาศการทำงานแบบมีส่วนร่วมและเป็นประชาธิปไตย
5. มีสารสนเทศของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
6. มีข้อมูลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานสรุปรายงาน
7. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษามีกระบวนการดำเนินงานทั้งด้านการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม เพื่อใช้ในการดำเนินงาน และต้องมีการประสานงานขอความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรและองค์กรภายนอก เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ปลอดภัยจากสารเสพติด และมีความสุขในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรสำคัญ ในการดำเนินงานตามกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากข้างต้นสรุปได้ว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การกระทำที่ช่วยสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีคุณภาพ ตามที่สังคมต้องการ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร

และครูทุกคนมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

2.4 สภาพบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

2.4.1 ข้อมูลพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 บริเวณโรงเรียนชุมชนบ้านไผ่ถึงยางอุทิศ ถนนมิตรภาพ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น อยู่ห่างจากจังหวัดขอนแก่น ประมาณ 45 กิโลเมตร มีพื้นที่บริการโรงเรียน 6 อำเภอประกอบด้วย อำเภอบ้านไผ่ อำเภอเปือยน้อย อำเภอบ้านแฮด อำเภอฆ้องชัย อำเภอชนบท อำเภอโคกโพธิ์ไชย สถานศึกษาในเขตพื้นที่ทั้งหมด แบ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดจำนวน 210 โรงเรียน โรงเรียนเอกชนจำนวน 10 โรงเรียน โรงเรียนเทศบาล จำนวน 4 โรงเรียน โรงเรียนปริยัติธรรม จำนวน 2 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 226 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 21,685 คน จำนวนบุคลากร 2,014 คน

2.4.2 วิสัยทัศน์ (Vision)

ภายในปี 2562 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เป็นองค์กร ที่มีการบริหารจัดการเชิงระบบ ผู้เรียนมีคุณภาพและมาตรฐาน มีศักยภาพในการแข่งขัน ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2.4.3 พันธกิจ (Mission)

1. จัดระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา และมีศักยภาพในการแข่งขัน
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

2.4.4 ค่านิยม (Values)

บริการด้วยรอยยิ้ม พร้อมทีมงานที่เข้มแข็ง ด้วยแรงศรัทธาในหน้าที่ มีความรับผิดชอบและมุ่งมั่น ก้าวทันเทคโนโลยี

2.4.5 เป้าประสงค์ (Goals)

1. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสำนึกในความเป็นชาติไทย มีพฤติกรรมตามค่านิยมหลักแห่งชาติ และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาศักยภาพตามสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
5. ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา

จากการศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและแผนปฏิบัติการประจำปีของ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผู้วิจัยพอที่จะสรุปได้ว่าสถานศึกษาเป็นองค์การหลักที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างเยาวชนให้เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและความเมตตาที่มีต่อศิษย์ และความภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เจริญเติบโตงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไปและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด

2.4.6 สภาพปัญหา

จำนวนนักเรียนที่จบชั้น ป.6 และ ม.3 ปีการศึกษา 2558 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนที่จบการศึกษา จำนวน 2,590 คน นักเรียนต้นปีศึกษา จำนวน 2,601 คน คิดเป็นร้อยละ 99.57 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนที่จบการศึกษาจำนวน 831 คน นักเรียนต้นปีศึกษามีจำนวน 843 คน คิดเป็นร้อยละ 98.69

สภาพปัญหา ในปีการศึกษา 2558 มีนักเรียน ที่ไม่จบการศึกษา ป.6 จำนวน 11 คน คิดเป็น 0.43 % และนักเรียนที่ไม่จบการศึกษา ม.3 จำนวน 12 คน คิดเป็น 1.31 % จำนวนนักเรียนออกกลางคัน ในปีการศึกษา 2558 มีนักเรียน ที่ไม่จบการศึกษาประถมศึกษาจำนวน 2 คน คิดเป็น 0.01 % และนักเรียนที่ไม่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 8 คน คิดเป็น 0.30 %

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปและนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

เรวัต ลายน้ำเงิน (2559) ได้ศึกษา แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ประชากรในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 จำนวน 1,950 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามประมาณ 2) นำเสนอการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1. ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ทั้ง 5 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านการป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน ด้านการส่งต่อ และด้านการป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียน ตามลำดับ 2.

แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โรงเรียนควนแตงตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานเป็นคำสั่งโรงเรียน และกำหนดบทบาทหน้าที่ ภาระงานของคณะกรรมการอย่างชัดเจน การกำหนดปฏิทินแผนงาน โครงการการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดตั้งศูนย์แนะนำในการแก้ไขปัญหา ใช้วิธีการที่หลากหลายในการคัดกรองนักเรียน มีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการนักเรียนซึ่งเป็นผู้แทนนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมในแต่ละปี การจัดกิจกรรมควรอยู่ในกรอบของหลักสูตร ทั้งดนตรี กีฬา นาฏศิลป์ ชุมนุมทางวิชาการ โดยมีการจัดขึ้นอย่างหลากหลาย ตามความสมัครใจและสนใจของนักเรียน มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้ความสำคัญในกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม สวดมนต์ไหว้พระทุกภาคเรียน การแต่งตั้งมอบหมายงานให้ ทีมนำ ทีมทำ ทีมประสาน การติดตามผลการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องจากการดูแลของผู้เชี่ยวชาญ การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน การติดตามผลการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องจากการดูแลของผู้เชี่ยวชาญ

จุฑาทิพย์ พงษา (2558, หน้า 101) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 งานวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 กลุ่มประชากรประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา จำนวน 2,011 คน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 456 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 92 คน หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 46 คนและครูที่ปรึกษา จำนวน 318 คนซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยแบบสอบถามด้านสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .61-.90 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบ ได้แก่ One-way ANOVA ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือการส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน การคัดกรองนักเรียน และการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน 2) ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ การส่งเสริมนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียน

ชฎารัตน์ พลเดช (2558) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ศึกษา

ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 338 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเท่ากับ .92 และการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ .86 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบสเตปไวส์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อยู่ในระดับมาก ทุกปัจจัย 2) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน 3) ปัจจัยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ทุกด้านมีความ สัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{y} = 1.197 + 0.2331X_1 + 0.261X_2 + 0.267X_3$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{z} = 0.259Z_1 + 0.271Z_2 + 0.267Z_3$; $R^2 = 0.383$

สมชาย นันทะเสน (2558) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านแม่อุสุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งต่อ ตามลำดับและครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัษฎายุท โพธิ์นอก (2558, หน้า 80) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 งานวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 2) เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 3) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียน 4) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 520 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม

มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามด้านสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.33-0.82 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และแบบสอบถามด้าน ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.40-0.84 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ One-way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้านและอยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 ด้าน 3) การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันในตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ (2557, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยใช้ CIPP Model กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 162 คน และนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 364 คน โดยเครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น และปลายเปิด ข้อมูลที่ได้นำมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความถี่ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ผลการประเมินตามรูปแบบการประเมิน CIPP ของ Stufflebeam มี 4 ด้าน ผลการประเมินอยู่ในระดับดี 2 ด้าน ระดับพอใช้ 2 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมพบว่า การดำเนินงานในด้านนี้ปฏิบัติได้ผลในระดับดี โดยคณะกรรมการเห็นความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านปัจจัย โดยรวมพบว่าการทำงานในด้านนี้ปฏิบัติได้ผลในระดับพอใช้ โดยโรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ และกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ อัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ 1:20 คณะกรรมการส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแต่โรงเรียนยังไม่ได้สนับสนุนงบประมาณในการไปเยี่ยมบ้านนักเรียนให้กับครูที่ปรึกษา

สมจิต ภูษา (2557) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20:กรณีศึกษาโรงเรียนปฏิบัติงานเป็นเลิศ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน 2) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน 3)

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสม ประโยชน์ที่นำไปใช้ และความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยายแบบพรรณนาวิเคราะห์ และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลครูต้องรู้จักฐานข้อมูลนักเรียนด้านครอบครัวและสังคมด้านสุขภาพ ด้านความสามารถ และด้านพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมเครื่องมือและวิธีการรู้จักนักเรียน ได้แก่ 1) การประเมินพฤติกรรม (SDQ) นักเรียน 2) การทำระเบียบสะสม 3) การวัดแววนักเรียน 4) การจัดกิจกรรมโฮมรูม 5) การเยี่ยมบ้านนักเรียน 6) การประชุมผู้ปกครอง 7) สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 8) สอบถาม สัมภาษณ์นักเรียนหรือเพื่อนนักเรียน 9) การทดสอบ 10) ศึกษาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ 11) การใช้โปรแกรม Scantool และการใช้โปรแกรม DMC

1.2 การคัดกรองนักเรียน มีเครื่องมือและวิธีการในการคัดกรองได้แก่ แบบบันทึกการคัดกรองนักเรียนรายบุคคลและแบบสรุปผลการคัดกรอง การแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่ม 3 กลุ่มคือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

1.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยใช้กิจกรรมและโครงการคือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้แก่ (1) กิจกรรมแนะแนว (2) กิจกรรมนักเรียน (3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 2) กิจกรรมในชั้นเรียนได้แก่การจัดกิจกรรมโฮมรูม ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การจัดนิทรรศการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต เพศศึกษา ห้องเรียนสีขาว 3) การใช้โครงการพิเศษ เช่น โครงการอบรมคุณธรรม-จริยธรรม โครงการทัศนศึกษา โครงการแข่งขันทักษะทางวิชาการ การแข่งขันกีฬากิจกรรมวันสำคัญของชาติ กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมพิเศษร่วมกับชุมชน เช่น ชมรมเห็ดขอนแก่นของกลุ่มนักเรียนละอองฝุ่น

1.4 การป้องกันและแก้ไข วิธีการโดยการศึกษาข้อมูลและทำความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูชี้แจงให้เข้าใจปัญหาให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคำแนะนำในการปรับพฤติกรรมสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารความเข้าใจ ให้เข้าร่วมกิจกรรมสังคม ไม่ลงโทษที่รุนแรงมีการช่วยเหลือให้อภัย และสร้างบรรยากาศให้อบอุ่น กิจกรรมการป้องกัน และแก้ไขปัญหาคือ 1) การให้คำปรึกษา 2) กิจกรรมในชั้นเรียน 3) การสื่อสารกับผู้ปกครอง 4) กิจกรรมเสริมหลักสูตร 5) กิจกรรมสอนซ่อมเสริม 6) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 7) การเยี่ยมบ้านนักเรียน 8) การศึกษารายกรณี 9) จัดตั้งเครือข่ายคณะกรรมการตำบลเยาวชนอาสาต้านยาเสพติด 10) กลุ่มนักเรียนยุวชนแนะแนว YC (Youth Counselor)

1.5 การส่งต่อมี 2 วิธี คือ 1) วิธีการส่งต่อนักเรียนภายในสถานศึกษา 2) วิธีส่งต่อนักเรียนภายนอกการศึกษา พร้อมทั้งรายงานผลการส่งต่อให้กับศูนย์เฉพาะกิจช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียน

ประกอบ หาสุข (2556) ได้วิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก สำหรับด้านที่มีสภาพการดำเนินงานสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมนักเรียน

ประวิทย์ ปิ่นทวงค์ (2556) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.97$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ การส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x}=4.13$) การป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{x}=4.10$) การส่งต่อ ($\bar{x}=4.09$) การคัดกรองนักเรียน ($\bar{x}=4.04$) และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x}=3.98$) และเมื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 2) สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ทำงานของผู้บริหารและครู ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-10 ปี ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-20 ปี และผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 21 ปีขึ้นไปกับขนาดสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ไม่มีปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รัชชัย มิ่งมงคล (2556) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูฝ่ายปกครอง และครูฝ่ายแนะแนว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและเมื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน พบว่า มีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหาร ครูฝ่ายปกครอง และครูฝ่ายแนะแนว ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก เห็นว่ามี

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมมากกว่า ผู้บริหาร ครูฝ่ายปกครอง และครูฝ่ายแนะแนว ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่

อวยชัย ศรีตระกูล (2556) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เป็นการสังเคราะห์เอกสาร หลักการ แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษากระบวนการบริหารในสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติที่ดี (Best-Practices) จากโรงเรียนในภาคเหนือ จำนวน 6 แห่ง สัมภาษณ์แนวทางการบริหารจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา 2) การสร้างรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาร่างรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน และ 3) การประเมินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์รับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหารการศึกษาผู้อำนวยการโรงเรียน และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพและแนวทางการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย หลักการและแนวคิดในการบริหาร ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การส่งต่อนโยบาย การมีส่วนร่วมของบุคลากรและการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร การนำองค์กรการปฏิบัติการ การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล การปรับปรุงพัฒนา และการประสานงาน 2) รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการและแนวคิดในการบริหาร ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร ประกอบด้วย การกำหนด

สุนันท์ โพธิบาย (2555 หน้า 139-140) ได้ศึกษาการประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยมีความมุ่งหมาย ดังนี้ 1) เพื่อประเมินการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยใช้รูปแบบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยพื้นฐาน ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน และด้านผลผลิต 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2-3 ต่อผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ครูนำไปปฏิบัติในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา 3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามขนาด

ของสถานที่ศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1) ผลการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านปัจจัยพื้นฐานสภาวะแวดล้อมโดยรวมโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.49$) เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ($\bar{x}=3.52$) ความต้องการจำเป็น ($\bar{x}=3.50$) และความเป็นไปได้ของโครงการ ($\bar{x}=3.48$) ตามลำดับในด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ โดยรวมโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.56$) เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงเวลาดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{x}=3.61$) และกิจกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{x}=3.51$) ตามลำดับ ในด้านผลผลิตของโครงการ โดยรวมโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.61$) เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านเห็นว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ($\bar{x}=3.73$) ผู้บริหารสถานศึกษา กับครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงและใกล้ชิด ($\bar{x}=3.66$) และความพึงพอใจต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ($\bar{x}=3.59$) ตามลำดับ 2) นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ครูนำไปปฏิบัติสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดกลางมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อะหมัด หลีสันมะหมัด (2555) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งพบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เฉลิมศรี ชูติธรรมวงศ์ (2554, หน้า 105-116) ได้ศึกษาการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน : การวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันและลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี แบบแผนขยายความ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นโรงเรียน จำนวน 12 โรงเรียน ที่มีภูมิหลังต่างกันในเรื่องขนาดของโรงเรียน โดยมีคุณภาพของโรงเรียน และความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวแปรร่วมเครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามและแนวทางการสัมภาษณ์การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรม UCINET 6.232 และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ด้านโครงสร้างเครือข่ายพบว่า บุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ เป็นบุคคลเดียวกัน ส่วนใหญ่คือ หัวหน้าระบบ

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยกเว้นโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคลเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญโดยมีรูปแบบการทำงานเป็น 2 ลักษณะ คือ มีบทบาทสำคัญในคนเดียว และมีบุคคลหลากหลายตำแหน่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญและมีเครือข่ายมาช่วยประมาณ 3-4 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล หัวหน้าระดับครูแนะแนว และผู้อำนวยการโรงเรียน 2) ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย 4 อันดับแรก ได้แก่ มีเทคนิคในการติดต่อประสานงานให้คำปรึกษาดี เอาใจใส่ดูแลดี และมีระบบการทำงาน 3) ประเด็นที่ติดต่อแล้วสามารถแก้ไขได้สำเร็จส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องพฤติกรรมของนักเรียน 4) ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานของเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนได้แก่ เรื่องกฎระเบียบ การทำเอกสาร การมีส่วนร่วม การให้ความรู้เรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนการเอาใจใส่นักเรียนของครูและผู้ปกครอง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วย งบประมาณสนับสนุน และการเพิ่มบุคลากร

ณรงค์ฤทธิ์ สมศรีดา (2554, หน้า 56) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 กลุ่มตัวอย่างคือ ครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 135 คน และครูประจำชั้น จำนวน 139 คน จำนวนทั้งสิ้น 274 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และค่าความถี่ ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือด้านการส่งเสริมต่อนักเรียน และด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานของครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ขาดการดำเนินงานตามกระบวนการที่กำหนดไว้ ครูมีภาระงานมาก ทำให้ได้รับข้อมูลช้า นักเรียนบางส่วนไม่เห็นความสำคัญในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงกับครู แนวทางการแก้ไขคือ ควรประชุมทำความเข้าใจข้อตกลงร่วมกัน ให้ความครูเตรียมงานและข้อมูลล่วงหน้า ควรอธิบายให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการให้ข้อมูล

ฤทัยวรรณ หาญกล้า (2554, หน้า 110-115) ได้ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนการวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลศึกษาวิเคราะห์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และตัวแทนชุมชน สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน ใน 4 ภูมิภาค ต่อจากนั้นจัดทำกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค SWOT ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นำผลการวิเคราะห์มาจัดทำร่างกลยุทธ์และตรวจสอบกล

ยุทธ์์โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการประเมินผล และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 13 กลยุทธ์รอง และ 68 วิธีการ ได้แก่ กลยุทธ์หลักที่ 1 ริเริ่มสร้างสรรค์สัมพันธ์ชุมชน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง กลยุทธ์หลักที่ 2 เพิ่มพลังศักยภาพการวางแผน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง กลยุทธ์หลักที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง กลยุทธ์หลักที่ 4 มุ่งสร้างคุณภาพการประเมินผลสู่ความเข้มแข็ง ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง และกลยุทธ์หลักที่ 5 มุ่งสู่ความสำเร็จและรับผลประโยชน์ร่วมกัน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง

เสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์ (2552 หน้า 122) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดใน 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข และการส่งต่อนักเรียน โดยจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู 341 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9518 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ t-test และ F-test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากใน 3 อันดับแรกพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน รองลงมา ได้แก่ การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งต่อนักเรียน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานภาพต่างกัน มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

วิโรจน์ สุรสาคร (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครปฐม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบ 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครปฐม และ 2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครปฐมประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครนครปฐม จำนวน 5 แห่งผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 21 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มครู กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกลุ่มนักเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 105 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามที่เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครนครปฐม พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง คือ การป้องกันและการแก้ไขปัญหา การคัดกรองนักเรียน การส่งต่อ และการส่งเสริมนักเรียน

Chandler (2002, p. 823-A) ได้ศึกษามุมมองของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับบทบาทผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียน โดยใช้คำถามวิจัยพื้นฐาน 3 ข้อ คืออาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัศึกษามีแนวคิดอย่างไรเกี่ยวกับบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาโรงเรียนการรับรู้ของอาจารย์ใหญ่สอดคล้องกับมาตรฐานทางวิชาชีพการจัดการของผู้ให้คำปรึกษาในระดับใด และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้อเสนอแนะอะไรบ้างที่เป็นบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาควรจะเป็น และอาจารย์ใหญ่มีแนวคิดอย่างไรเกี่ยวกับการสนับสนุนและการให้ความสะดวกแก่งานของผู้ให้คำปรึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารในฐานะอาจารย์ใหญ่ระดับมัธยมศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี อาจารย์ใหญ่เหล่านี้มีแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาในด้านหน้าที่การปฏิบัติและทักษะที่จำเป็นตลอดจนคุณสมบัติส่วนตัว ผลการศึกษาพบว่า หน้าที่ที่ผู้ให้คำปรึกษาซึ่งมีคุณค่าที่สุดในโรงเรียนมัศึกษามี 6 ประการ คือ การช่วยเหลือ เด็กหรือการให้คำปรึกษา งานเลขานุการและงานบริหาร การส่งนักเรียนเรียนต่อในระดับอาชีวศึกษา และการวางแผนการศึกษา การสอนและการกำกับดูแลหมวดวิชาแนะแนว ทักษะและคุณสมบัติส่วนตัวที่จำเป็นต่อความสำเร็จของผู้ให้คำปรึกษา มี 6 ประการ คือ ลักษณะที่มีการดูแลเอาใจใส่ ความสามารถที่จะแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสารที่ดี ความสามารถที่จะประเมินและลดสถานการณ์ความวิตกกังวลได้ ทักษะในการรักษาผลประโยชน์และอารมณ์ขัน

Cole (2002, p. 3850-A) ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ผู้ช่วยครูใหญ่ในด้านการควบคุมดูแลวินัยตามความคิดเป็นของครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ในโรงเรียนรัฐจอร์เจียเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษา พบว่า ผู้ช่วยครูใหญ่ได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมในการจัดการกับกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างแขกผู้มาเยี่ยมเยือนโรงเรียนกับบุคลากรของโรงเรียน ควบคุมการเข้าชั้นเรียนของนักเรียน และประสานงานกับหน่วยสนับสนุนการทำกิจกรรมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีการรับรู้เกี่ยวกับความ

รับผิดชอบเบื้องต้นของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวินัยนักเรียน แตกต่างกันในเรื่องต่อไปคือการเสริมสร้างบรรยากาศของโรงเรียนให้เกิดการสร้างสรรค้พฤติกรรมที่เหมาะสม การรวบรวมข้อมูลการทำผิดวินัยของนักเรียนเป็นผู้ประสานงานกับบุคคลภายนอก บุคลากรร่วมทำงาน และการบริหารงบประมาณแต่ทั้ง 2 กลุ่มมีการรับรู้เรื่องอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

Teed (2002, p. 1715-A) ได้ศึกษาการพบนักเรียนเพื่อรู้จักความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคมของนักเรียน : ครูประณมกับความเข้าใจในการให้คำปรึกษาในชั้นเรียน พบว่า ลักษณะพิเศษของเด็กมีลักษณะเหมือนกัน คือ ครอบครัวหย่าร้าง ครอบครัวขนาดใหญ่ผู้ปกครองติดสารเสพติด เด็กมีความรุนแรงถูกทารุณทางเพศ ถูกทอดทิ้ง พิกการ เด็กสุขภาพไม่ดีต้องใช้อาบน้ำบ่อย สิ่งเหล่านี้เป็นแรงกดดันอย่างมากและมีผลกระทบต่อชีวิตเด็ก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องเอาใจใส่ต่อปัญหาและความต้องการของนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติการศึกษา พบว่า ครูได้ใช้วิธีการให้คำปรึกษาที่หลากหลายวิธีในชั้นเรียน วิธีที่ใช้มากที่สุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นมาตรการป้องกันรักษา ฟันฟูได้อีกด้วย

Al - Tanclji (2001, p. 82-110) ได้ศึกษาการเข้าเกี่ยวข้องของผู้ปกครองในประเภทต่าง ๆ ในโรงเรียนประเทศสหรัฐอเมริกาสำหรับเอมิเรตส์ และได้กำหนดว่าการเข้าเกี่ยวข้องของผู้ปกครองช่วยให้เกิดความสำเร็จของ “โรงเรียนดีเด่น” หรือไม่ เพื่อตอบคำถามการวิจัยนี้จึงได้ทำการสัมภาษณ์อาจารย์ใหญ่ ครู และผู้ปกครอง จากโรงเรียนดีเด่น และโรงเรียนธรรมดาในเมืองดูเปย์ รัฐซาร์จห์และเมืองรัส อัล - คยามาห์ โรงเรียนดีเด่นเหล่านี้ได้รับรางวัลสำหรับการปฏิบัติงานดีเด่น เพื่อทำการเปรียบเทียบ จึงได้เลือกโรงเรียนธรรมดาจากการตั้งระดับที่เหมือน ๆ กันกับโรงเรียนดีเด่นมาศึกษา กลุ่มตัวอย่าง 70 คน ผลการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ปฏิบัติการเข้าเกี่ยวข้องของผู้ปกครองประเภทแรก คือ การทำหน้าที่ผู้ปกครองที่บ้าน โรงเรียนติดต่อกับผู้ปกครองแต่ผู้ปกครองไม่ก็คนตอบกลับมา ผู้ปกครองไม่ก็คนช่วยบุตรหลานของตนด้านการเรียนไม่ได้นอกจากนี้เมื่อบุตรหลานโตขึ้นผู้ปกครองขอให้บุตรหลานเป็นอิสระมากกว่า ยิ่งไปกว่านั้นผู้ปกครองไปร่วมกิจกรรมของโรงเรียนขึ้นอยู่กับโอกาสถ้ากิจกรรมเป็นการเฉลิมฉลอง การเข้าร่วมอาจจะสูงแต่ถ้ากิจกรรมเป็นการบรรยาย ผู้ปกครองอาจจะเข้าร่วมน้อยมาก ผู้ปกครองทั่วไปไม่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานของตน และมักจะไม่ช่วยโรงเรียนให้ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรชุมชนด้วย

Gunderson (2001, p. 1995-A) ได้ศึกษาการใช้การประชุมเชิงสร้างสรรค์ในโรงเรียนซึ่งเรียกชื่อเฉพาะว่า การประชุมกลุ่มครอบครัว ในการแก้ไขปัญหาเด็กหนีเรียนโดยให้ผู้ปกครองที่มีลูกหลานหนี เรียน ได้ มาร่วมประชุม ปรึกษาหารือ วิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวโดยกลุ่มครอบครัวประกอบด้วยกลุ่มเสียงต่ำ กลุ่มเสียงปานกลาง และกลุ่มเสียงสูงโดยกลุ่มเสียงต่ำเคยหรือไม่เคยได้รับการลงโทษลูกหลานจากโรงเรียน กลุ่มเสียงปานกลาง เคยได้รับการลงโทษลูกหลานจากโรงเรียนบ้าง และกลุ่มเสียงสูง เคยได้รับการลงโทษลูกหลานจากโรงเรียนต่อลูกหลานอย่างรุนแรงในการประชุม ผู้ปกครองนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม การประชุมมีลักษณะเป็นกันเองยอมรับฟังซึ่งกันและกันทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา การหนีเรียนของ นักเรียนทำให้ผู้ปกครองได้เสนอความเข้มแข็งของตนเอง การใช้กระบวนการประชุมสำหรับได้ข้อยุติในการแก้ไขปัญหาค้นักเรียนหนีเรียน กระบวนการประชุมผู้ปกครองซึ่งเป็นกระบวนการเรียบง่าย ผลการดำเนินการและเป็นพลวัตร มี

ผลทางบวกต่อนักเรียน ครอบครัว และโรงเรียน และยังมีผลสำคัญต่อการมาโรงเรียนของนักเรียน ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวมีประสิทธิภาพดีกว่ารูปแบบการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลทั้ง (ทางบวกหรือทางลบ) โดยศึกษาจากนักเรียนที่มีความเสี่ยงสูง และความเสี่ยงต่ำ จำนวน 72 คน โดยทั่วไปเด็กกลุ่มเสี่ยงส่วนใหญ่ชอบใช้คำแสดงความรู้สึกเพียง 5 คำ คือ สุข เศร้า โกรธ กลัว และเหนื่อยล้า ผลการศึกษา พบว่าเด็กที่มีความเสี่ยงสูงแสดงถ้อยคำความรู้สึกเชิงบวกน้อยกว่าและแก้ไขปัญหาที่เป็นทางบวกน้อยกว่าเด็กที่มีความเสี่ยงต่ำ และกับการพยากรณ์ประเภทความเสี่ยงที่สร้างขึ้นใช้ตัวพยากรณ์ที่มี ความสำคัญทางสถิติ จำนวน 3 ตัวแปร คือ ความสามารถทางภาษา การใช้คำแสดงความรู้สึกทางบวกและจำนวนการแก้ไขปัญหาเชิงบวก

Joseph (2001, p. 1715-A) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนและประเภทของถ้อยคำแสดงความรู้สึกที่เด็กแสดงออกกับรูปแบบการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ระหว่างบุคคลทั้ง (ทางบวกหรือทางลบ) โดยศึกษาจากนักเรียนที่มีความเสี่ยงสูง และความเสี่ยงต่ำ จำนวน 72 คน โดยทั่วไปเด็กกลุ่มเสี่ยงส่วนใหญ่ชอบใช้คำแสดงความรู้สึกเพียง 5 คำ คือ สุข เศร้า โกรธ กลัว และเหนื่อยล้า ผลการศึกษา พบว่าเด็กที่มีความเสี่ยงสูงแสดงถ้อยคำความรู้สึกเชิงบวกน้อยกว่าและแก้ไขปัญหาที่เป็นทางบวกน้อยกว่าเด็กที่มีความเสี่ยงต่ำ และกับการพยากรณ์ประเภทความเสี่ยงที่สร้างขึ้นใช้ตัวพยากรณ์ที่มี ความสำคัญทางสถิติ จำนวน 3 ตัวแปร คือ ความสามารถทางภาษา การใช้คำแสดงความรู้สึกทางบวกและจำนวนการแก้ไขปัญหาเชิงบวก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน ที่จะพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และมีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ ปัจจัยสำคัญ คือ ครูที่ปรึกษาต้องสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรัก เอื้ออาทร เอาใจใส่นักเรียน และที่สำคัญโรงเรียนต้องสร้างระบบที่สามารถแก้ไขปัญหาได้และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบการปฏิบัติที่ชัดเจน ส่งเสริมสนับสนุนพฤติกรรมที่เหมาะสม และมีกฎระเบียบในการลงโทษนักเรียนที่สร้างสรรค์ ไม่ใช่เป็นการจับผิดนักเรียนแต่ต้องช่วยเหลือและสนับสนุนนักเรียนให้ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของตนเอง และที่สำคัญ คือ ผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้วิจัยในฐานะเป็นนักวิชาการศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการดูแล ส่งเสริม ป้องกัน แก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ทั้ง 5 ด้านของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ด้านรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียนด้านส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งต่อ ว่ามีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับใดและมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาด เล็ก กลาง ใหญ่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และโรงเรียนใกล้เคียงสามารถนำไปปรับปรุงพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ และเพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติในโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสภาพและขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.2 ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดขั้นตอนการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมโครงการวิจัยเป็นการศึกษาจากเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ ภาวะเทียบเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขอคำแนะนำและความเห็นชอบในการจัดทำโครงร่างวิจัยจากอาจารย์ที่ปรึกษา รับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขและจัดทำโครงร่างวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นการสร้างเครื่องมือพร้อมทั้งทดสอบและปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือที่สร้างขึ้น เพื่อไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในระเบียบวิธีวิจัย แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นการจัดทำรายงานการวิจัยนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไขตามที่คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์เสนอแนะ และจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

3.2 ระเบียบวิธีวิจัย

3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ซึ่งจากสถิติปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,014

คน มีโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 210 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2, 2559, หน้า 9-10)

2) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีวิธีดำเนินการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้จำนวนเท่ากับ 327 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดย มีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้จำนวนประชากร เป็นเกณฑ์ในการกำหนดสัดส่วน โดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ จากจำนวนประชากร 2,014 คน และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน แบ่งออกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน และครูผู้สอน จำนวน 282 คน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม
ขนาดเล็ก	145	844	989	24	137	161
ขนาดกลาง	114	730	844	18	118	136
ขนาดใหญ่	17	164	181	3	27	30
รวม	276	1,738	2,014	45	282	327

2. ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยเลขที่แต่ละผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในแผ่นสลากแล้วนำไปใส่ในกล่อง หยิบขึ้นมาทีละใบได้ใบใดแล้วให้ทำการบันทึกไว้ แล้วนำสลากใบนั้นใส่กลับลงไปกล่องเช่นเดิม เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสถูกเลือกเท่าๆ กันหากได้ใบเดิมขึ้นมาอีกครั้งก็ใส่กลับเข้าไปใหม่ ดำเนินการเช่นนี้จนได้จำนวนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคำถามครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ใน 5 ด้านดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ปากกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามวิธีการของ Likert (ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์, 2539, หน้า 15) ซึ่งมีความหมายดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนน (ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์, 2539, หน้า 15) ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 แปลความว่า มีผลการปฏิบัติมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 แปลความว่า มีผลการปฏิบัติมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 แปลความว่า มีผลการปฏิบัติปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 แปลความว่า มีผลการปฏิบัติน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 แปลความว่า มีผลการปฏิบัติน้อยที่สุด

3.2.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยให้ได้ตามลักษณะที่กล่าวถึงข้างต้นผู้วิจัยได้มีการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนในบทที่ 2 มีการกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 5 ด้านไว้ในบทที่ 1 แล้วสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละด้านให้มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้แต่ละด้าน

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ผู้วิจัยนำหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ในแต่ละด้านตามแนวคิดการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruency : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 209)

การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (try-out) จากบุคลากรในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 คน แล้วนำผลการทดลองใช้นั้นมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 209)

3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ คือ แบบสอบถามไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมออกหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง
4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดำเนินการประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่า t-test, F-test เพื่อนำไปวิเคราะห์กับแบบสอบถาม มีลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอแบบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 กับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ด้านสถานภาพโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านขนาดโรงเรียนใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ถ้าพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

3.2.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้สำหรับการทำวิจัย ได้แก่

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป

2. สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ไว้ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติ ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 327 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F - distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลโดยรวมกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)

Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significances)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพและขนาดของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 327 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไป ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ แสดงสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	45	13.76
1.2 ครูผู้สอน	282	86.24
รวม	327	100
2. ขนาดโรงเรียน		
2.1 ขนาดเล็ก	161	49.24
2.2 ขนาดกลาง	136	41.59
2.3 ขนาดใหญ่	30	9.17
โดยรวม	327	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน เมื่อจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา โดยเป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 86.24 และเป็นผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 13.76 และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 49.24 รองลงมาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 41.59 และน้อยที่สุดอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 9.17

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม

ด้านที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยภาพรวม	ระดับการปฏิบัติ		
		($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1.	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.53	0.35	น้อย
2.	ด้านการคัดกรองนักเรียน	2.74	0.42	ปานกลาง
3.	ด้านการส่งเสริมนักเรียน	3.12	0.26	ปานกลาง
4.	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.81	0.45	มาก
5.	ด้านการส่งต่อ	2.77	0.27	ปานกลาง
โดยรวม		2.99	0.19	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X}=3.81$) รองลงมาได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X}=3.12$) ด้านการส่งต่อ ($\bar{X}=2.77$) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X}=2.74$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}=2.53$)

4.3.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม จำแนกตามสถานภาพ

ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม จำแนกตามสถานภาพ

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			t	Sig
	N	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.		
โดยรวม	45	3.00	0.17	282	2.99	0.19	0.33	.74

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม จำแนกตามสถานภาพ ไม่แตกต่างกัน

4.3.4 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน เป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากตารางวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยภาพรวมแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน

โดย ภาพรวม	ค่าเฉลี่ยตามขนาด โรงเรียน			แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่	ระหว่างกลุ่ม	0.43	2.00	0.21	6.04**	.00
			ภายในกลุ่ม	11.40	324.00	0.04			
	2.96	3.02	3.07	รวม	11.83	326.00			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.3.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ข้อที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระดับการปฏิบัติ		
		($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1.	การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านความสามารถ ได้แก่ การเรียน และความสามารถอื่น ๆ	1.18	0.58	น้อยที่สุด
2.	การส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญกับแฟ้มสะสมผลงาน	1.85	0.59	น้อย
3.	การจัดทำแบบบันทึกการตรวจสอบสุขภาพ	2.96	1.00	ปานกลาง
4.	การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านสุขภาพ ได้แก่ ร่างกาย จิตใจ พฤติกรรม	3.09	1.04	ปานกลาง
5.	การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ และการคุ้มครองนักเรียน	2.19	0.77	น้อย
6.	ความเข้าใจในกระบวนการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อพบพ่อแม่/ผู้ปกครอง เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวทัศนคติ/ค่านิยมของคนในครอบครัว	2.88	1.17	ปานกลาง
7.	การจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางสังคม ได้แก่ มนุษย์สัมพันธ์กับบุคคลอื่น	2.96	1.00	ปานกลาง
8.	การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านยาเสพติดเพศสัมพันธ์ และความปลอดภัย	3.09	1.04	ปานกลาง
โดยรวม		2.53	0.35	น้อย

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านสุขภาพ ได้แก่ ร่างกาย จิตใจ พฤติกรรม ($\bar{X}=3.09$) และการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านยาเสพติด เพศสัมพันธ์ และความปลอดภัย ($\bar{X}=3.09$) รองลงมาได้แก่ การจัดทำแบบบันทึกการตรวจสุขภาพ ($\bar{X}=2.96$) และการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางสังคม ได้แก่ มนุษย์สัมพันธ์กับบุคคลอื่น ($\bar{X}=2.96$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านความสามารถ ได้แก่ การเรียน และความสามารถอื่นๆ ($\bar{X}=1.18$)

4.3.6 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามสถานภาพ

ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามสถานภาพ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			t	Sig
	N	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	45	2.42	0.33	282	2.54	0.35	2.24*	.03

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3.7 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามขนาดโรงเรียน เป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากตารางวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ค่าเฉลี่ยตามขนาดโรงเรียน			แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ระหว่างกลุ่ม					
	2.53	2.52	2.52	ภายในกลุ่ม	0.01	2.00	0.01	0.05	.95
				รวม	39.21	324.00	0.12		
					39.23	326.00			

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.3.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน

ข้อที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ		
		($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1.	โรงเรียนมีความชัดเจนของเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนแบ่งกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง	2.73	0.91	ปานกลาง
2.	การมีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนของครูที่ปรึกษา	3.00	1.03	ปานกลาง
3.	ความชัดเจนของตัวชี้วัดของเกณฑ์การแบ่งกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง	2.80	0.92	ปานกลาง
4.	ความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนในการแบ่งกลุ่มนักเรียน	3.10	0.79	ปานกลาง
5.	การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน	2.98	0.99	ปานกลาง
6.	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแบ่งกลุ่มนักเรียน	2.35	1.44	น้อย
7.	การเก็บรักษาความลับผลการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา	3.17	1.13	ปานกลาง
8.	การคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลายๆด้าน	1.80	0.68	น้อยที่สุด
โดยรวม		2.74	0.42	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การเก็บรักษาความลับผลการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา ($\bar{X}$ =3.17) รองลงมาได้แก่ ความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนในการแบ่งกลุ่มนักเรียน ($\bar{X}$ =3.10) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลายๆด้าน ($\bar{X}$ =1.80)

4.3.9 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ

ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			t	Sig
	N	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการคัดกรองนักเรียน	45	2.79	0.36	282	2.73	0.43	0.82	.42

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

4.3.10 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน เป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากตารางวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ด้านการคัดกรองนักเรียน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ด้านการคัดกรองนักเรียน	ค่าเฉลี่ยตามขนาดโรงเรียน			แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่						
คัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม				2.67	2.00	1.33	7.80**	.00
	ภายในกลุ่ม				55.38	324.00	0.17		
	รวม	2.66	2.80	2.94	58.05	326.00			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็น รายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้าน การ คัดกรองนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้วยวิธีการของ Scheffe'

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		2.66	2.80	2.94
ขนาดเล็ก	2.66	-	-	-
ขนาดกลาง	2.80	.14*	-	-
ขนาดใหญ่	2.94	.28**	.14	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาด แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ โรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 คู่ คือ โรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ ส่วนโรงเรียนขนาด กลางกับขนาดใหญ่ ไม่พบความแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน ขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและ ขนาดกลาง

4.3.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการ ส่งเสริมนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน

ข้อที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ		
		($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1.	ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน	2.00	0.65	น้อย
2.	การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา	2.01	0.70	น้อย
3.	การให้ความสำคัญกับกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของครูที่ปรึกษา	2.15	0.95	น้อย
4.	ความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้กับนักเรียน	2.34	0.59	น้อย
5.	ความสนใจต่อกิจกรรมส่งเสริมของนักเรียน	4.76	0.65	มากที่สุด
6.	ความสอดคล้องในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับความต้องการของนักเรียน	3.83	0.86	มาก
7.	ความต่อเนื่องในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียน	3.86	0.84	มาก
8.	การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน	3.98	0.64	มาก
โดยรวม		3.12	0.26	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความสนใจต่อกิจกรรมส่งเสริมของนักเรียน ($\bar{X}=4.76$) รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{X}=3.98$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{X}=2.00$)

4.3.12 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ

ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			t	Sig
	N	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการส่งเสริมนักเรียน	45	3.16	0.27	282	3.11	0.25	1.27	.21

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.3.13 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน เป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากตารางวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ด้านการส่งเสริมนักเรียน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ด้านการส่งเสริมนักเรียน	ค่าเฉลี่ยตามขนาดโรงเรียน			แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ระหว่างกลุ่ม					
	3.06	3.17	3.21	ภายในกลุ่ม	20.28	324.00	0.06		
				รวม	21.46	326.00		9.41**	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้วยวิธีการของ Scheffe

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.06	3.17	3.21
ขนาดเล็ก	3.06	-	-	-
ขนาดกลาง	3.17	.11**	-	-
ขนาดใหญ่	3.21	.15**	.05	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 คู่ คือ โรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

4.3.14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ข้อที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	ระดับการปฏิบัติ		
		($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1.	โรงเรียนมีการพัฒนาให้ครูมีความรู้ ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน	4.03	1.00	มาก
2.	โรงเรียนมีมาตรการให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ชัดเจน	3.83	0.86	มาก
3.	ครูมีทักษะในการให้คำปรึกษา	3.86	0.84	มาก
4.	ความต่อเนื่องในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา	3.98	0.64	มาก
5.	ความศรัทธา น่าเชื่อถือของนักเรียนต่อครูที่ปรึกษา	4.03	1.00	มาก
6.	มีการติดตามดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	2.13	0.97	น้อย
7.	ความหลากหลายของกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	4.76	0.65	มากที่สุด
8.	การให้ความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา	3.83	0.86	มาก
โดยรวม		3.81	0.45	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความหลากหลายของกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{X}$ =4.76) รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนมีการพัฒนาให้ครูมีความรู้ ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ($\bar{X}$ =4.03) และความศรัทธา น่าเชื่อถือของนักเรียนต่อครูที่ปรึกษา ($\bar{X}$ =4.03) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีการติดตามดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ($\bar{X}$ =2.13)

4.3.15 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกตามสถานภาพ

ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกตามสถานภาพ

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			t	Sig
	N	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา	45	3.76	0.44	282	3.82	0.46	0.79	.43

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกตามสถานภาพโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.3.16 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกตามขนาดโรงเรียน เป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากตารางวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ด้านการ	ค่าเฉลี่ยตามขนาด โรงเรียน			แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่						
ป้องกันและ แก้ไขปัญหา	ระหว่างกลุ่ม				0.07	2.00	0.04	0.18	.84
	ภายในกลุ่ม				66.76	324.00	0.21		
	รวม				66.83	326.00			

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประเมินศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.3.17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ

ข้อที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ	ระดับการปฏิบัติ		
		($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1.	ความพร้อมของนักเรียนในการรับความช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษา	3.86	0.84	มาก
2.	ความพยายามของครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหานักเรียนก่อนการส่งต่อ	3.98	0.64	มาก
3.	วิธีการของครูที่ปรึกษาในการจูงใจให้กับนักเรียนยินดีต่อการถูกส่งต่อเพื่อรับการช่วยเหลือ	4.03	1.00	มาก
4.	ความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา	1.80	0.68	น้อยที่สุด
5.	ความร่วมมือระหว่างครูในโรงเรียนในการแก้ไขปัญหา นักเรียน	2.00	0.65	น้อย
6.	ครูได้ดำเนินการแก้ปัญหาในเบื้องต้นด้วยตนเองก่อน หากไม่สามารถแก้ปัญหาได้จึงดำเนินการส่งต่อนักเรียน	2.01	0.70	น้อย
7.	ครูมีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร	2.15	0.95	น้อย
8.	การประสานระหว่างครูที่ปรึกษากับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	2.34	0.59	น้อย
โดยรวม		2.77	0.27	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ วิธีการของครูที่ปรึกษา

ในการจูงใจให้กับนักเรียนยินดีต่อการถูกส่งต่อเพื่อรับการช่วยเหลือ ($\bar{X}=4.03$) รองลงมา ได้แก่ ความพยายามของครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนก่อนการส่งต่อ ($\bar{X}=3.98$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ($\bar{X}=1.80$)

4.3.18 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ จำแนกตามสถานภาพ

ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ จำแนกตามสถานภาพ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			t	Sig
	N	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการส่งต่อ	45	2.88	0.29	282	2.75	0.26	0.33	.74

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.3.19 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ จำแนกตามขนาดโรงเรียน เป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากตารางวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ด้านการส่งต่อ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ด้านการส่งต่อ	ค่าเฉลี่ยตามขนาดโรงเรียน			แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ระหว่างกลุ่ม					
	2.72	2.80	2.88	ภายในกลุ่ม	0.87	2.00	0.44	6.31**	.00
				รวม	22.43	324.00	0.07		
					23.31	326.00			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้วยวิธีการของ Scheffe'

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		2.72	2.80	2.88
ขนาดเล็ก	2.72	-	-	-
ขนาดกลาง	2.80	.08*	-	-
ขนาดใหญ่	2.88	.16**	.08	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ โรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 คู่ คือ โรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่ ไม่พบความแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ไว้ 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติ ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 327 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบที (t-test แบบ Independent Samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ One Way-ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

5.1.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.1.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยข้อมูลตามรายละเอียดในแต่ละส่วนต่อไปนี้

5.1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยเป็นครูผู้สอนคิดเป็นร้อยละ 86.24 และเป็นผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 13.76 และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 49.24 รองลงมาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 41.59 และน้อยที่สุดอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 9.17

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X}=3.81$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X}=3.12$) ด้านการส่งต่อ ($\bar{X}=2.77$) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X}=2.74$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}=2.53$)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.1.3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านสุขภาพ ได้แก่ ร่างกาย จิตใจ พฤติกรรม ($\bar{X}=3.09$) และการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านยาเสพติด เพศสัมพันธ์และความปลอดภัย ($\bar{X}=3.09$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านความสามารถ ได้แก่ การเรียน และความสามารถอื่น ๆ ($\bar{X}=1.18$)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

5.1.4 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 6 ข้อ โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การเก็บรักษาความลับผลการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา ($\bar{X}=3.17$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลาย ๆ ด้าน ($\bar{X}=1.80$)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรายคู่ มีจำนวน 2 คู่ ดังนี้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ โรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 คู่ คือ โรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่ ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

5.1.5 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.12$) โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความสนใจต่อกิจกรรมส่งเสริมของนักเรียน ($\bar{X}=4.76$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{X}=2.00$)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรายคู่ มีจำนวน 2 คู่ ดังนี้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 คู่ คือ โรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

5.1.6 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 6 ข้อ โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความสนใจต่อกิจกรรมส่งเสริมของนักเรียน ($\bar{X}=4.76$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{X}=2.00$)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

5.1.7 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.77$) โดยมีข้อสังเกตว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ วิธีการของครูที่ปรึกษาในการจูงใจให้กับนักเรียนยินดีต่อการถูกส่งต่อเพื่อรับการช่วยเหลือ ($\bar{X}=4.03$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ($\bar{X}=1.80$)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการส่งต่อ จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรายคู่ มีจำนวน 2 คู่ ดังนี้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ โรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 คู่ คือ โรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่ ไม่พบความแตกต่างกัน เป็น รายคู่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผู้วิจัยนำประเด็นที่น่าสนใจ มาอภิปรายผลดังนี้

5.2.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางนั้น ชี้ให้เห็นว่า ยังไม่บรรลุเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังมีปัญหาและอุปสรรคในด้านการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ ความสามารถที่เกี่ยวกับการเรียนและความสามารถอื่น ๆ มีอุปสรรคในเรื่องการส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญกับเพิ่มสะสมผลงาน โดยเหตุผลดังกล่าวพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (พิจารณาจากตารางที่ 4.2) รวมทั้งกระบวนการการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อเข้าพบผู้ปกครองนักเรียนพบปัญหาเช่นกัน จึงส่งผลไปถึงข้อมูลความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งปัญหาด้านข้อมูลนักเรียนนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่เป็นจุดเริ่มต้นในการดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหา นักเรียน จะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด ดังแนวคิดของกรมสุขภาพจิต (2546, หน้า 10) ได้กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จะทำให้การรับรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของฤทัยวรรณ หาญกล้า (2554, หน้า 110 - 115) ได้ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนันท์ โพธิบาย (2555, หน้า 139 - 140) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านปัจจัยพื้นฐานสภาวะแวดล้อมโดยรวมโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

5.2.2 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

5.2.2.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานยังขาดประสิทธิภาพหรือมีอุปสรรคในการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านครอบครัว (จากตารางที่ 4.5) ซึ่งได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ และการคุ้มครองนักเรียน จึงนับว่าเป็นอุปสรรคก้าวแรกที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา นักเรียน เพราะการรู้จักนักเรียนเป็นจุดสำคัญในการแก้ไขปัญหารายบุคคล ดังแนวคิดของกรม

สุขภาพจิต (2547, หน้า 5) ที่กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จะช่วยให้ครูได้ทราบถึงศักยภาพ ความสามารถหรือจุดบกพร่องของนักเรียนแต่ละคน โดยครูจะต้องใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การสำรวจ การทดสอบ การเยี่ยมบ้านนักเรียน การวิเคราะห์ระเบียนสะสมหรือการใช้แบบประเมิน อีกทั้งแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 301) ได้กล่าวถึง การจัดทำระเบียนสะสม (แบบ ปพ.8) ถือเป็นหน้าที่ของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาโดยตรง ที่จะต้องจัดทำเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางดำเนินการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งถือเป็นเอกสารที่สถานศึกษาจะต้องจัดทำขึ้น สำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและผลงานด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนทั้งในสถานศึกษาและที่บ้าน เพื่อประโยชน์ในการแนะแนวผู้เรียน ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับวิโรจน์ สุรสาคร (2550, หน้า 122) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครปฐม โดยศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครนครปฐม ควรพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครปฐม ได้แก่ การจัดทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน การจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

5.2.2.2 การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความเห็นต่อระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูผู้สอนมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่น้อยกว่าครูผู้สอน (พิจารณาจากตารางที่ 4.5) อาจเป็นไปได้ว่า มีข้อจำกัดเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารงาน ได้แก่ งบประมาณ ปริมาณงานของครูที่มาก หรือจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินการด้านการจัดทำข้อมูล จึงส่งผลให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของนฤพล กองทรัพย์ (2556, หน้า 77) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไม่แตกต่างกัน (พิจารณาจากตารางที่ 4.5) อาจเนื่องมาจากสภาพบริบทในพื้นที่เหมือนกัน อันได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียนเหมือนกัน การดำเนินของนักเรียนมีรูปแบบเดียวกัน รวมทั้งแนวนโยบายการบริหารงานด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเสริม

ฤทธิ์ หวายฤทธิ์ (2552, หน้า 122) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาจำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไม่แตกต่างกัน

5.2.3 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

5.2.3.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการแบ่งกลุ่มนักเรียน ที่เป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง ยังขาดการพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลาย ๆ ด้าน (พิจารณาจาก ตารางที่ 4.8) ถ้าผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นทางการและมีวิธีการ ที่มีประสิทธิภาพ จะสามารถคัดกรองนักเรียนที่มีความเสี่ยงและปกติได้ชัดเจน จะส่งผลให้แก้ไขปัญหา และส่งเสริมพัฒนานักเรียนได้อย่างตรงจุด รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องได้ดีด้วยเช่นกัน ซึ่งผลการวิจัย ดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของอัญญาท โพธิ์นอก (2558, หน้า 80) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

5.2.3.2 การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความเห็นต่อระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการคัดกรองนั้น เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องวางแผนและดำเนินการร่วมกันอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการแสวงหาแนวทางมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองของการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาที่แท้จริงของนักเรียน ดังนั้นเมื่อทำงานร่วมกันพบปัญหา ร่วมกัน แนวทางการดำเนินการแนวทางเดียวกัน จึงทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณรงค์ฤทธิ์ สมศรีดา (2554, หน้า 56) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานของครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น ด้านการคัดกรองนักเรียนไม่แตกต่างกัน กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเนื่องมาจาก จำนวนนักเรียนที่มีปริมาณมากน้อยไม่เท่ากันของแต่ละขนาดนั้น ย่อมอาจส่งผลต่อความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนในการแบ่งกลุ่มนักเรียน การคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งความชัดเจนของเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนแบ่งกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ที่มีความแตกต่างกันของแต่ละขนาดโรงเรียน จึงทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาจุฑาทิพย์ พงษา (2558, หน้า 101) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการเปรียบเทียบปัญหาความแตกต่างระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือด้านการคัดกรองนักเรียนแตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอัษฎายุท โพธิ์นอก (2558, หน้า 103-104) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้ที่ทำงานในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน กับผู้ที่ทำงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2.4 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

5.2.4.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูมีอุปสรรคต่อการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก กล่าวคือ บทบาทหน้าที่ของครู มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมนักเรียน ถ้าหากครูผู้สอนมีภาระหน้าที่ไม่เหมาะสมกับปริมาณงาน ย่อมทำให้ขาดประสิทธิภาพในการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนรวมทั้งขาดประสิทธิภาพในการพัฒนากิจกรรม เช่น การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาได้เต็มที่ จึงถือได้ว่าครูผู้สอนเป็นที่ปรึกษาที่มีความสำคัญกับกิจกรรมด้านการส่งเสริมนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิโรจน์ สุรสาคร (2550, หน้า 56) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครปฐม โดยศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครนครปฐม พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง คือ การป้องกันและการแก้ไขปัญหา การคัดกรองนักเรียนการส่งต่อ และการส่งเสริมนักเรียน

5.2.4.2 การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า การดูแลและสนับสนุนให้ครูผู้สอนดูแลนักเรียนนั้น เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานด้านการส่งเสริมนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา อันได้แก่ นโยบายประจำชั้น การพัฒนานักเรียนกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง ซึ่งกระบวนการการปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน ผลสะท้อนที่เกิดขึ้น จึงเป็นผลลัพธ์เดียวกัน ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนจึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล กองทรัพย์ (2556, หน้า 82) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนไม่แตกต่างกัน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการวิธีการส่งเสริมนักเรียนแต่ละขนาดโรงเรียนมีแนวทางไม่เหมือนกันซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกับโรงเรียนทั้งขนาดกลางกับขนาดใหญ่ (พิจารณาจากตารางที่ 4.15) ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดในเรื่องปัจจัยบริหารงาน ได้แก่ จำนวนงบประมาณ จำนวนบุคลากร และความพร้อมของโรงเรียนขนาดเล็กเอง ซึ่งคาดว่าจะมีผลกระทบต่อการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาทิพย์ พงษา (2558, หน้า 101) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือแตกต่างกัน

5.2.5 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

5.2.5.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านนักเรียนในระดับมาก ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านนักเรียน โรงเรียนมีแนวทางที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียน อีกทั้งโรงเรียนมีการพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ประกอบกับความศรัทธาน่าเชื่อถือของนักเรียนต่อครูที่ให้ปรึกษาด้วยเช่นกัน (พิจารณาจากตารางที่ 4.16) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของณรงค์ฤทธิ์ สมศรีดา (2554, หน้า 56) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุทัพยา อ่อนนวล (2556) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งโรงเรียนให้การแนะแนวทางการศึกษาต่อแก่นักเรียน ขณะที่โรงเรียนได้ติดตามผลของนักเรียนหลังจากจบการศึกษา และโรงเรียนได้วางแผนการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน รวมถึงการจัดป๋ายนิเทศเพื่อให้นักเรียนรับทราบข้อมูลข่าวสาร และจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ (2557, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ได้ผลการประเมินตามกรอบการดำเนินงานของครูที่ปรึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านนักเรียน พบว่า การดำเนินงานด้านนี้ได้ผลในระดับมาก โดยนักเรียนเห็นว่าครูที่ปรึกษาได้ทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อทำการคัดกรองนักเรียนได้ผลในระดับดีและมีการไปเยี่ยมบ้านนักเรียนในบางครั้ง

5.2.5.2 การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความเห็นต่อระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มุ่งเป้าเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีกระบวนการติดตามดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กระบวนการแก้ไขปัญหาย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องมีวิธีการอย่างต่อเนื่องในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นชุมชน ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน ล้วนเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน จึงทำให้ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านนักเรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของเสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์ (2552, หน้า 122) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากแนวทางการบริหารงานของแต่ละขนาดโรงเรียน มีกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน รวมถึงการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหา ได้แก่ การแก้ไขปัญหาด้วยความหลากหลายของกิจกรรม การพัฒนาทักษะครูในการให้คำปรึกษามีเป้าหมายเดียวกัน จึงทำให้ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของแต่ละขนาดโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของเสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์ (2552, หน้า 122) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.2.6 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

5.2.6.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังขาดความสม่ำเสมอในการติดตามผล ในการช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษายังขาดการประสานความร่วมมือระหว่างครูในโรงเรียนในการแก้ไขปัญหา นักเรียน รวมทั้งขาดความพร้อมในการรับความช่วยเหลือ จึงส่งผลให้ครูไม่สามารถได้ดำเนินการแก้ปัญหาในเบื้องต้นด้วยตนเองก่อนได้ ปัญหาดังกล่าวจึงยากต่อการช่วยเหลือต่อไปยังครู ที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ดังแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 39-40) ที่กล่าวว่า กระบวนการดำเนินการกับนักเรียนที่มีปัญหาซึ่งยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ต้องส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ 1) การส่งต่อภายใน เป็น การที่ครูที่ปรึกษาส่งนักเรียนที่มีปัญหาและยากต่อการช่วยเหลือต่อไปยังครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา และฝ่ายปกครอง 2) การส่งต่อภายนอก คือ ส่งนักเรียนที่มีปัญหาและยากต่อการช่วยเหลือต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกจากสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของนฤมล กองทรัพย์ (2556, หน้า 75) ได้ทำวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการส่งต่ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

5.2.6.2 การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความเห็นต่อระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ เป็นกระบวนการส่งต่อภายในระหว่างบุคลากรด้วยกัน และผู้เชี่ยวชาญภายนอกจากสถานศึกษา มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เช่น การประสานระหว่างครูที่ปรึกษากับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงมีความเข้าใจสภาพการดำเนินงานร่วมกันเป็นอย่างดี จึงส่งผลให้ความเห็นต่อระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ไม่แตกต่างกันซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของนฤพล กองทรัพย์ (2556, หน้า 75) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์ (2552, หน้า 122) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการส่งต่อ จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก การดำเนินการของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้วยวิธีการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันของแต่ละโรงเรียนที่จำแนกตามขนาด การดำเนินการต่าง ๆ ได้แก่ การประเมินผลและติดตามการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนหลังดำเนินการช่วยเหลือ ซึ่งหากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น จะดำเนินการส่งเสริมนักเรียนตามความเหมาะสม แต่หากไม่ดีขึ้นหรือมีพฤติกรรมที่ยากต่อการช่วยเหลือให้ดำเนินการส่งต่อภายใน กล่าวคือ ส่งต่อนักเรียนให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง ในกรณีที่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น และติดตามผลการช่วยเหลือหลังการส่งต่อ โดยประสานงานกับครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง หรือบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งค้นพบอีกว่า กระบวนการได้แก่ ขั้นตอนรวบรวม/สรุปแนวทางแก้ไขปัญหา ขั้นตอนประสานความช่วยเหลือกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ขั้นตอนดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนตามที่ได้รับมอบหมาย ขั้นตอนการติดตามประเมินพฤติกรรมของนักเรียนหลังการช่วยเหลือ ของแต่ละขนาดโรงเรียนมีกระบวนการคล้ายกัน ทำให้ความคิดเห็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ด้านการส่งต่อ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของนฤพล กองทรัพย์ (2556, หน้า 75) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอวยชัย ศรีตระกูล (2556) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนปัจจัยที่ส่งต่อการบริหาร ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การส่งต่อ นโยบาย การมีส่วนร่วมของบุคคลากรและกระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร การนำองค์กร ปฏิบัติการ การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล การปรับปรุงพัฒนาและการประสานงานส่วนรูปแบบของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่สร้างขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรศึกษาแนวทางการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงของเด็กนักเรียน เพื่อข้อมูลที่ได้นำไปสู่การคัดกรองนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง เกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนเพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนได้อย่างชัดเจน ตามเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนแบ่งกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ดังนั้นจึงควรพิจารณาแนวทางการดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน ผู้บริหารควรพิจารณาและหาแนวทางปรับความเหมาะสมเกี่ยวกับภาระหน้าที่และปริมาณงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนากิจกรรม เช่น การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กควรร่วมมือกันในการกำหนดแนวทางในประเด็นดังนี้ ความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา นักเรียน การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และวิเคราะห์ความสำคัญในกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของครูที่ปรึกษา
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารและครูพิจารณากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน รวมถึงการเตรียมความ

พร้อมในการแก้ไขปัญหาด้วยความหลากหลายของกิจกรรม อีกทั้งควรพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา การแก้ไขปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นชุมชน ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนภายในสถานศึกษา

5. ด้านการส่งต่อ ผู้บริหารและครูควรวางแนวทางเพื่อติดตามผลอย่างสม่ำเสมอในการ ในการช่วยเหลือนักเรียน ประสานความร่วมมือระหว่างครูภายในโรงเรียนในการส่งต่อ และวางแผนการส่งต่อไปยังบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน รวมทั้งกำหนดแนวทางการดำเนินงานของแต่ละขนาดโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งอาจจะมีแนวทางที่แตกต่างกับแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ควรศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
2. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลาง กับขนาดใหญ่ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อ ดังนั้นจึงควรศึกษารูปแบบการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
3. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรวิจัยและพัฒนาสมรรถนะของครูในการส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (The Research and Development) มุ่งเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) อย่างเป็นระบบ เพื่อแสวงหานวัตกรรมและวิธีการใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพบริบทในเขตพื้นที่

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

- กรมสุขภาพจิต. (2544). *คู่มือดูแลสุขภาพจิตใจในการดูแลนักเรียนสำหรับผู้ปกครองสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: ชูวีเนียร์ ไทยแลนด์จำกัด.
- กรมสุขภาพจิต. (2544). *คู่มือครูที่ปรึกษาาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: ยูเรนัส.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพยาบาล
องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือตัวชี้วัดและแบบประเมินโครงการพัฒนาเครือข่ายการช่วยเหลือด้านสุขภาพจิตและป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาปีการศึกษา 2546*. กรุงเทพฯ: ปิยะนันทพัลลิสซิ่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียนสำหรับผู้ปกครอง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสังคมสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กด้วยโอกาส*. อุบลราชธานี: โรงพยาบาลศรีมหาโพธิ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา. (2556). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. สระบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2.
- กุญชรี้ คำชาย. (2544). *จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- จิรัช ชูเวช. (2543). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์แนวทางใหม่*. กรุงเทพฯ: ส.ส.ท.
- นัส หันนาคินทร์. (2524). *หลักการบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- นัส หันนาคินทร์. (2524). *หลักการบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2549). *พุทธวิถีการบริหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 3)*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก. (2546). *พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ: รัฐสภา
ลาดพร้าว.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550). *รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2550 แก้ไขเพิ่มเติม โดย รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2546). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการมนุษย์ทุกช่วงวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมคิด บางโม. (2544). *การบริหารการศึกษา*. เลย : สถาบันราชภัฏเลย.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์. (2542). *เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทยแนวทางการ
ปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กด้อยโอกาส*. อุบลราชธานี:
โรงพยาบาลศรีมหาโพธิ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ร.ส.พ. 4.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่ง สินค้าและพัสดุภัณฑ์
(ร.ส.พ.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อ
พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤต สังคมเส้นทางสู่คู่มืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน
เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ*. นนทบุรี:
โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน
ชุมชนโคกสารวิทยา อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ*. อำนาจเจริญ: โรงเรียนชุมชนโคก
สารวิทยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2531). *ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน
ประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). *คู่มือครูระบบช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม: เส้นทางสู่คู่มืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2547). *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.

2) วิทยานิพนธ์

กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

กำพล ฤทธิรักษา. (2545). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน แกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก. (2546). *การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในวรรณชบุคลากรโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

จุฑาทิพย์ พงษา. (2558). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เฉลิมศรี ชูติธรรมวงศ์. (2554). *การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หน้าที่การวิจัยแบบผสมวิธี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชฎารัตน์ พลเดช. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณรงค์ฤทธิ์ สมศรีดา. (2554). *การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำพูน.

ทรงวิทย์ ชูวงศ์. (2550). *กระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมด้านความปลอดภัยแก่นักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งเจดีย์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

ธวัชชัย มิ่งมงคล. (2556). *สภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นฤพล กองทรัพย์. (2556). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*. รายงานสารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

- บังอร จันกรม. (2552). *การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ประกอบ หาสุข. (2556). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประวิทย์ ปิ่นทรวงศ์. (2556). *สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ. (2557). *การประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภคินี ดอกไม้งาม. (2546). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์การของอาจารย์ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนแกนนำที่มีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มณีรัตน์ ภิญโญภาพสกุล. (2549). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ยุทธนา ชุตทองม้วน. (2550). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา เชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฤทัยวรรณ หาญกล้า. (2554). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุขฎิบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรุณยุพา วินิตพรรัช. (2546). *ศึกษาการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วีโรจน์ สุรสาค. (2550). *การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครปฐม*. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมคิด มาวงศ์. (2554). *การศึกษการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- สมจิตร ภูษา. (2557). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20. กรณีศึกษาโรงเรียนปฏิบัติงานเป็นเลิศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมชาย นันทะเสน. (2558). การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านแม่อุสุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, จิตบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สุชิน เรืองบุญส่ง. (2551). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุนันท์ โปธิบาย. (2555). การประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองบัวลำภู เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, หนามมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพจน์ พันธุ์ชูเพชร. (2548). การศึกษากระบวนการบริหารงานของผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์. (2552). สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- อรทัย แสงทอง. (2552). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อะหมัด หลีสันมะหมัด. (2555). การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อำเภอลิ่งนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- อัษฎายุทธ โปธินอก. (2558). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อวยชัย ศรีตระกูล. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.

3) บทความในวารสาร

- สุทัพยา อ่อนนวล. (2556). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านปงแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 1(1), 28-30.

4) รายงานการประชุมวิชาการ

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. (2542). เอกสารการประชุมรองผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการศึกษาศาสนาและศิลปวัฒนธรรมเขตการศึกษาและผู้ช่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด. (หน้า 180) ม.ป.ท., : ม.ป.พ..

2. ภาษาต่างประเทศ

1) General Book

A. Cole, David Akinola. (2002). An Analysis of the Perception of High School Assistant Principal for Discipline and Supervision in Georgia School.

Al - Tancijji, Shaikah Obaid. (2001). The Relationship Between parental Involvement and School Success In the United Arab Emirates. *Journal Urban Education*.

Chandle, Wanda Rooke. (2002). *Secondary Principals' Perception of the Counselor Role*. Dissertation Abstracts International.

Gunderson, Jane. (2001). *Family Group Conference An Innovative Approach to Truancy in Schools A Case Study*. Dissertation Abstracts International.

Joseph, Gail Elizabeth. (2001). *If you're Happy and You Know It the Emotional Literacy Social Information Processing Scripts of Young, High-Risk Children*. Dissertation Abstracts International.

Sallis, E. (1993). *Total Quality Management in Education*. London: Kogan Page, 1993.

Teed, Carla Maie. (2002). *Meeting Students Social and Emotional Need Elementary Teachers Perceptions of Counseling in the Classroom*. Dissertation Abstracts International.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. **ดร.ศิริกุล นามศิริ**

ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1
วุฒิการศึกษา	ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศษ.ด.)
สาขา	การบริหารการศึกษา
สถาบัน	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

2. **ดร.วรเดช เศรษฐภักดี**

ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
วุฒิการศึกษา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.)
สาขา	การบริหารการศึกษา
สถาบัน	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

3. **ดร.ภัทรา มุลน้อย**

ตำแหน่ง	ครูชำนาญการพิเศษ
วุฒิการศึกษา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.)
สาขา	ปรัชญาการบริหารการศึกษา
สถาบัน	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านป่าจ้วหนองฮี อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ภาคผนวก ข
หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ ๖๐๑๒/ว ๑๑๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร ดร.ศิริกุล นามศิริ

ด้วย นายภาคิน เศรษฐภักดี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยา
เขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๕๘๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๐ กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น
เขต ๒” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยให้
ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจัก
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจิริวัฒน์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๔๙๕ โทรสาร ๐-๔๓๒๔-๑๕๐๒

ที่ ศธ ๖๐๑๒/ว ๑๑๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คินทร์ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร ดร.วรเดช เศรษฐภักดี

ด้วย นายภาคิน เศรษฐภักดี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๕๘๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๐ กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจิริวัฒน์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๔๙๕ โทรสาร ๐-๔๓๒๔-๑๕๐๒

ที่ ศธ ๖๐๑๒/ว ๑๑๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คินทร์ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร ดร.ภัทรา มุลน้อย

ด้วย นายภาคิน เศรษฐภูภักดี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๕๘๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๐ กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจรรย์วัฒน์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๔๙๕ โทรสาร ๐-๔๓๒๔-๑๕๐๒

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๖๐๑๒/ว ๔๕๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ (Try out)

เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ด้วย นายภาคิน เศรษฐภักดี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๕๘๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๐ กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒” โดยมี พระครูสุธีจรรย์วัฒน์, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออนุญาตให้ นักศึกษาดังกล่าว แจกและเก็บแบบสอบถามเพื่อ (Try out) จากหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจรรย์วัฒน์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๓-๒๔๑๔๔๕

ที่ ศธ ๖๐๑๒/ว ๔๗๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราชบุรุษคี่นง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ด้วย นายภาคิน เศรษฐภูภักดี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๕๘๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๐ กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒” โดยมี พระครูสุธีจรรย์วัฒน์, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออนุญาตให้ นักศึกษาดังกล่าว แจกและเก็บแบบสอบถามเพื่อ จากหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจรรย์วัฒน์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๓-๒๔๑๔๔๕

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ผู้วิจัยขอความกรุณาจากท่าน ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบตามความเป็นจริง คำตอบของท่านนั้น มีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัย และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายภาคิน เศรษฐภักดี

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. สถานภาพจำแนกเป็น 2 ประเภท

- ( ) ผู้บริหารสถานศึกษา
( ) ครูผู้สอน

2. ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น 3 ประเภท

- ( ) ขนาดเล็ก นักเรียน 1 - 120 คน
( ) ขนาดกลาง นักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน
( ) ขนาดใหญ่ นักเรียนตั้งแต่ 301 - คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ขอความกรุณาท่านพิจารณาข้อความที่ปรากฏในแบบสอบถามว่า การดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต
2 ของท่านอยู่ในระดับใดใน 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1	การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านความสามารถ ได้แก่ การเรียน และความสามารถอื่นๆ					
2	การส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญกับแฟ้มสะสมผลงาน					
3	การจัดทำแบบบันทึกการตรวจสุขภาพ					
4	การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านสุขภาพได้แก่ ร่างกาย จิตใจ พฤติกรรม					
5	การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ และการคุ้มครองนักเรียน					
6	ความเข้าใจในกระบวนการการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อพบพ่อแม่/ผู้ปกครอง เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวทัศนคติ/ค่านิยมของคนในครอบครัว					
7	การจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางสังคม ได้แก่ มนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่น					
8	การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านยาเสพติดเพศสัมพันธ์ และความปลอดภัย					
	2.ด้านการคัดกรองนักเรียน					
9	โรงเรียนมีความชัดเจนของเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนแบ่งกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง					
10	การมีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนของครูที่ปรึกษา					
11	ความชัดเจนของตัวชี้วัดของเกณฑ์การแบ่งกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง					
12	ความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนในการแบ่งกลุ่มนักเรียน					
13	การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน					
14	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแบ่งกลุ่มนักเรียน					
15	การเก็บรักษาความลับผลการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา					
16	การคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลาย ๆ					

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้าน					
	3.ด้านการส่งเสริมนักเรียน					
17	ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน					
18	การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา					
19	การให้ความสำคัญกับกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของครูที่ปรึกษา					
20	ความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้กับนักเรียน					
21	ความสนใจต่อกิจกรรมส่งเสริมของนักเรียน					
22	ความสอดคล้องในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับความต้องการของนักเรียน					
23	ความต่อเนื่องในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียน					
24	การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน					
	4.ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา					
25	โรงเรียนมีการพัฒนาให้ครูมีความรู้ ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน					
26	โรงเรียนมีมาตรการให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่ชัดเจน					
27	ครูมีทักษะในการให้คำปรึกษา					
28	ความต่อเนื่องในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา					
29	ความศรัทธาเชื่อถือของนักเรียนต่อครูที่ปรึกษา					
30	มีการติดตามดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง					
31	ความหลากหลายของกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียน					
32	การให้ความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหานักเรียน					
	5.ด้านการส่งต่อ					
33	ความพร้อมของนักเรียนในการรับความช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษา					
34	ความพยายามของครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหานักเรียนก่อนการส่งต่อ					

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
35	วิธีการของครูที่ปรึกษาในการจูงใจให้กับนักเรียนยินดีต่อการถูกส่งต่อเพื่อรับการช่วยเหลือ					
36	ความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา					
37	ความร่วมมือระหว่างครูในโรงเรียนในการแก้ไขปัญหา นักเรียน					
38	ครูได้ดำเนินการแก้ปัญหาในเบื้องต้นด้วยตนเองก่อน หากไม่สามารถแก้ปัญหาได้จึงดำเนินการส่งต่อนักเรียน					
39	ครูมีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร					
40	การประสานระหว่างครูที่ปรึกษากับครูที่จะช่วยเหลือ นักเรียนต่อและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง					

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก จ
แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบสรุปการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
ผู้วิจัย นายภาคิน เศรษฐภักดี นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

.....
คำชี้แจง: แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เพื่อ
ประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถาม มีความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือใน
การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะทำการประเมินความเที่ยงตรงในข้อที่ 1 ถึง ข้อที่ 40 โดยได้
กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรง

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่

ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามไม่มีความเหมาะสม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่านว่าข้อความมีความสอดคล้อง หรือ
ถูกต้องเพียงใด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นายภาคิน เศรษฐภักดี
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1	การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านความสามารถ ได้แก่ การเรียน และความสามารถอื่นๆ	1	1	1	3	1
2	การส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญกับแฟ้มสะสมผลงาน	1	1	1	3	1
3	การจัดทำแบบบันทึกการตรวจสอบคุณภาพ	1	0	1	2	0.67
4	การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านสุขภาพ ได้แก่ ร่างกาย จิตใจ พฤติกรรม	1	1	1	3	1
5	การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ และการคุ้มครองนักเรียน	1	1	1	3	1
6	ความเข้าใจในกระบวนการการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อพบพ่อแม่/ผู้ปกครอง เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวทัศนคติ/ค่านิยมของคนในครอบครัว	1	1	1	3	1
7	การจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางสังคม ได้แก่ มนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	1	1	1	3	1
8	การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านยาเสพติดเพศสัมพันธ์ และความปลอดภัย	1	1	1	3	1
	2. ด้านการคัดกรองนักเรียน					
9	โรงเรียนมีความชัดเจนของเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนแบ่งกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง	1	1	1	3	1
10	การมีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนของครูที่ปรึกษา	1	1	1	3	1
11	ความชัดเจนของตัวชี้วัดของเกณฑ์การแบ่งกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง	1	1	1	3	1
12	ความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนในการแบ่งกลุ่มนักเรียน	1	1	1	3	1
13	การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน	1	1	1	3	1
14	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแบ่งกลุ่มนักเรียน	1	1	1	3	1
15	การเก็บรักษาความลับผลการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
16	การคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลายๆ ด้าน	1	1	1	3	1
	3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน					
17	ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน	1	1	1	3	1
18	การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา	1	1	1	3	1
19	การให้ความสำคัญกับกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของครูที่ปรึกษา	1	1	1	3	1
20	ความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้กับนักเรียน	1	1	1	3	1
21	ความสนใจต่อกิจกรรมส่งเสริมของนักเรียน	1	1	1	3	1
22	ความสอดคล้องในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับความต้องการของนักเรียน	1	1	1	3	1
23	ความต่อเนื่องในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียน	1	1	1	3	1
24	การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน	1	1	1	3	1
	4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา					
25	โรงเรียนมีการพัฒนาให้ครูมีความรู้ ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน	1	1	1	3	1
26	โรงเรียนมีมาตรการให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่ชัดเจน	1	1	1	3	1
27	ครูมีทักษะในการให้คำปรึกษา	1	1	1	3	1
28	ความต่อเนื่องในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา	1	1	1	3	1
29	ความศรัทธาเชื่อถือของนักเรียนต่อครูที่ปรึกษา	1	1	1	3	1
30	มีการติดตามดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	1	1	1	3	1
31	ความหลากหลายของกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียน	1	1	1	3	1
32	การให้ความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา	1	1	1	3	1
	5. ด้านการส่งต่อ	1	1	1	3	1
33	ความพร้อมของนักเรียนในการรับความช่วยเหลือจากครู	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	ที่ปรึกษา					
34	ความพยายามของครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนก่อนการส่งต่อ	1	1	1	3	1
35	วิธีการของครูที่ปรึกษาในการจูงใจให้กับนักเรียนยินดีต่อการถูกส่งต่อเพื่อรับการช่วยเหลือ	1	1	1	3	1
36	ความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา	1	1	1	3	1
37	ความร่วมมือระหว่างครูในโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	1	1	1	3	1
38	ครูได้ดำเนินการแก้ปัญหาในเบื้องต้นด้วยตนเองก่อนหากไม่สามารถแก้ปัญหาได้จึงดำเนินการส่งต่อนักเรียน	1	1	1	3	1
39	ครูมีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร	1	1	1	3	1
40	การประสานระหว่างครูที่ปรึกษากับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1

ภาคผนวก ฉ
คำอำนาจจำแนกรายชื่อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
RELIABILITY ANALYSIS-SCALE (ALPHA)

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.960	40

Item-Total Statistics

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	146.80	687.683	.397	.960
a2	146.77	689.151	.401	.960
a3	147.37	681.275	.324	.960
a4	147.50	650.466	.782	.958
a5	148.20	630.372	.843	.958
a6	148.17	633.247	.788	.958
a7	147.27	675.444	.316	.961
a8	147.73	670.547	.570	.959
b1	147.90	645.679	.714	.958
b2	148.47	661.706	.560	.959
b3	149.17	639.868	.719	.958
b4	148.53	660.326	.643	.959
b5	148.83	654.075	.655	.959
b6	148.60	642.869	.825	.958
b7	148.53	659.430	.615	.959
b8	149.07	648.478	.623	.959
c1	146.80	687.683	.397	.960
c2	146.77	689.151	.401	.960
c3	147.37	681.275	.324	.960
c4	147.50	650.466	.782	.958
c5	148.20	630.372	.843	.958
c6	148.17	633.247	.788	.958
c7	147.27	675.444	.316	.961
c8	147.73	670.547	.570	.959

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
d1	147.90	645.679	.714	.958
d2	148.47	661.706	.560	.959
d3	149.17	639.868	.719	.958
d4	148.53	660.326	.643	.959
d5	148.83	654.075	.655	.959
d6	148.60	642.869	.825	.958
d7	148.53	659.430	.615	.959
d8	149.07	648.478	.623	.959
e1	146.80	687.683	.397	.960
e2	146.77	689.151	.401	.960
e3	147.37	681.275	.324	.960
e4	147.50	650.466	.782	.958
e5	148.20	630.372	.843	.958
e6	148.17	633.247	.788	.958
e7	147.27	675.444	.316	.961
e8	147.73	670.547	.570	.959

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล : นายภาคิน เศรษฐภักดี
วัน เดือน ปีเกิด : 13 พฤษภาคม 2520
ชาติภูมิ : 89 หมู่ที่ 4 ตำบลโนนพะยอม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน : 89 หมู่ที่ 4 ตำบลโนนพะยอม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น
E-mail. Chatchai130520@hotmail.co.th
Tel. Mobile 099-472-8760

การศึกษา : ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) วิชาเอกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
สภาการศึกษาวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

หน้าที่การงานปัจจุบัน : นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส
อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น